

Ενιαίο Σύστημα Αξιολόγησης Μαθητή / Μαθήτριας (ΕΣΑ)

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Δεκέμβριος 2018

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΜΑΘΗΤΗ - ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
Σχέδιο Αξιολόγησης Μαθητή / Μαθήτριας – Περίληψη	7-18
Πρόταση για Ένα Ενιαίο Σύστημα Αξιολόγησης	
Πρόλογος	19
Εισαγωγή	21
1. Η Υφιστάμενη κατάσταση και οι ανάγκες	24
2. Βασικές αρχές του Νέου Συστήματος Αξιολόγησης	26
3. Το Ενιαίο Πλαίσιο Αξιολόγησης για όλες τις Βαθμίδες	28
4. Διαμορφωτική Αξιολόγηση σε όλες τις Βαθμίδες	29
5. Αυθεντική Μάθηση, Διδασκαλία και Αξιολόγηση	36
6. Προφορική Αξιολόγηση	37
7. Συγκριτική Αξιολόγηση	41
8. Αρχική – Διαγνωστική Αξιολόγηση	43
9. Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών	44
10. Χρονοδιαγράμματα Εφαρμογής	45
11. Ψηφιακή Υποστήριξη	45
12. Ειδική Εκπαίδευση – ΑΔΕΠ και ΣΕΠ	45
13. Άλλες πρόνοιες για την Αξιολόγηση	46
14. Σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης Εισαγωγής του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης	46
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:	47
1. Πίνακας 1: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (ΔΕ)	48
2. Πίνακας 2: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Μ.Σ.Κ. ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ/ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ –ΑΔΕΠ (ΔΕ)	49
3. Πίνακας 3: ΑΔΕΠ (ΜΕ)	54
4. Πίνακας 4: ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ- ΑΔΕΠ	55
5. Πίνακας 5: ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ-ΣΕΠ (ΔΕ)	58
6. Ενδεικτικός Πίνακας 6: ΑΔΕΠ – Κατάλογος τάξης (ΔΕ-ΜΕ)	61
7. Πίνακας ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ 1: ΑΔΕΠ	63
8. Πίνακας ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ 2: ΣΕΠ	66

ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ/ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1. Οι όροι εντολής της Επιτροπής:

- Η διαμόρφωση εγγράφου πολιτικής για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου και ενιαίου συστήματος αξιολόγησης του μαθητή
- Η υποβολή συγκεκριμένου σχεδίου δράσης για την υλοποίηση της προτεινόμενης πολιτικής

2. Η φιλοσοφία και οι αρχές της πρότασης για το Ενιαίο Σχέδιο Αξιολόγησης

- Η φιλοσοφία που διέπει την εργασία αυτή θεμελιώνεται στην αντισταθμιστική λειτουργία που πρέπει να έχει η εκπαίδευση και επομένως και το σύστημα αξιολόγησης, το οποίο δεν πρέπει να αποτυπώνει, απλώς, πού βρίσκεται και τι έχει επιτύχει ο μαθητής, αλλά και ποιες είναι οι συγκεκριμένες αδυναμίες και πώς μπορεί να βελτιωθεί.
- Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, σε όλα τα στάδια της μαθητικής ζωής, ένα πολυδιάστατο σύστημα αξιολόγησης, μπορεί να δώσει πληροφορίες για διάγνωση, ανατροφοδότηση, ενίσχυση και τελική συγκριτική αξιολόγηση των μαθητών και μαθητριών.
- Η έγκυρη, αξιόπιστη και ανατροφοδοτική αξιολόγηση είναι δικαίωμα του/της μαθητή/μαθήτριας.
- Η βασική λειτουργία της αξιολόγησης παραμένει παιδαγωγική με σκοπό την ανατροφοδότηση όλων όσοι έχουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη και πρόοδο των μαθητών/μαθητριών.
- Η αξιολόγηση στη Δημόσια Εκπαίδευση πρέπει να είναι ενιαία, από Νηπιαγωγείο μέχρι και την τρίτη τάξη του Λυκείου και των Τεχνικών Σχολών, κατά τρόπο που να διευκολύνεται η ομαλή συνέχεια και μετάβαση των μαθητών από τη μια βαθμίδα της εκπαίδευσης στην άλλη και με σεβασμό στον/στη μαθητή/μαθήτρια σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες κάθε τάξης και βαθμίδας.
- Η εγκυρότητα, αξιοπιστία, διαφάνεια και αντικειμενικότητα της αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης πρέπει να διαφυλάσσεται.
- Η συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου των μαθητών/μαθητριών και η συχνότερη κοινοποίηση των αποτελεσμάτων σε μαθητές/μαθήτριες, γονείς, εκπαιδευτικούς, σχολείο και εκπαιδευτικό σύστημα οδηγεί σε βελτίωση της μάθησης και διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικής.

- Η αξιολόγηση του μαθητή/μαθήτριας επηρεάζει την εφαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων, τη διδασκαλία και τις εμφάσεις και τα αποτελέσματα της μάθησης. Το τι και πώς εξετάζεται είναι καθοριστικό για την πρόοδο του/της μαθητή/μαθήτριας και τη λειτουργία του συστήματος.
- Η αυθεντική αξιολόγηση, διδασκαλία και μάθηση αποτρέπουν την αποστήθιση και την εξέταση άγονων πληροφοριών και υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεχούς ανάπτυξης.
- Η αξιολόγηση δεν είναι αυτοσκοπός αλλά, κατά κύριο λόγο, μέσο ανάπτυξης, η οποία επιτυγχάνεται με τη διάγνωση των αδυναμιών και τις κατάλληλες παρεμβάσεις για βελτίωση.
- Η υιοθέτηση ενός συστήματος αξιολόγησης και ανατροφοδότησης για την πρόοδο του μαθητή μπορεί να συμβάλει θετικά και στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, στον βαθμό που αυτό δημιουργεί τις συνθήκες για έναν γόνιμο αναστοχασμό που θα επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αναλαμβάνουν στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της διδασκαλίας τους.

3. Η υφιστάμενη κατάσταση και οι ανάγκες

- Απουσία επίσημης, γενικής και ενιαίας, εκπαιδευτικής πολιτικής για την αξιολόγηση, με αποτέλεσμα αφενός, στην Προδημοτική και Δημοτική Εκπαίδευση να απουσιάζει σχεδόν εξ ολοκλήρου η επίσημη πολιτική διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης του μαθητή και αφετέρου στη Μέση Εκπαίδευση να κυριαρχήσει η συγκριτική αξιολόγηση.
- Επικράτηση της τελικής συγκριτικής αξιολόγησης, ως της βασικής μορφής αξιολόγησης και παραμέληση της διαγνωστικής και διαμορφωτικής.
- Η μάθηση και η ανάπτυξη του μαθητή είτε καθορίζεται, σε μεγάλο βαθμό, από τα διαγωνίσματα και τις τελικές εξετάσεις είτε δεν αξιολογείται κατά τη διάρκεια των τετραμήνων, με αποτέλεσμα να μη διαπιστώνονται, έγκαιρα, οι αδυναμίες του μαθητή και να μην προγραμματίζονται αποτελεσματικές παρεμβάσεις για ενίσχυση της μάθησης.
- Απόδοση υπεραξίας στην αξιολόγηση της γνωστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο συγκεκριμένων μαθημάτων, εις βάρος της συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης και των οριζόντιων, γενικά, δεξιοτήτων.
- Έλλειψη συνέπειας και συνέχειας όσον αφορά στον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών στη Δημοτική και στη Μέση Εκπαίδευση, γεγονός που συμβάλλει σημαντικά στη διεύρυνση του χάσματος που παρατηρείται μεταξύ των δύο βαθμίδων.
- Κενά σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης όσον αφορά την καθιέρωση ενός συστήματος εστιασμένης και τεκμηριωμένης αξιολόγησης του/της μαθητή/μαθήτριας

στη βάση των επιδιώξεων του Αναλυτικού Προγράμματος, η οποία θα συμβάλλει στην παροχή χρήσιμης πληροφόρησης και ανατροφοδότησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους για σκοπούς βελτίωσης της μάθησης.

- Έμφαση στην απομνημόνευση έτοιμων αποτελεσμάτων στο περιεχόμενο των αξιολογικών δοκιμίων, τα οποία, κατά κανόνα, εξετάζουν απομνημόνευση είτε του βιβλίου είτε περιορισμένου αριθμού απαντήσεων/ασκήσεων.
- Διαφορετική πολιτική, από σχολείο σε σχολείο, για την αξιολόγηση του ίδιου γνωστικού αντικειμένου, με αποτέλεσμα και αυτή ακόμη η συγκριτική αξιολόγηση να μην μπορεί να ασκήσει τη λειτουργία της, μια και το τι εξετάζεται και πώς βαθμολογείται διαφέρει σημαντικά από επαρχία σε επαρχία και από σχολείο σε σχολείο.
- Ελλιπής αξιολόγηση της προφορικής επίδοσης των μαθητών/μαθητριών, με αποτέλεσμα και ειδικά στη Μέση Εκπαίδευση ο βαθμός στο διαγώνισμα και στην τελική αξιολόγηση να καθορίζει την επίδοση, γεγονός που μειώνει το κίνητρο και τη δραστηριοποίηση των μαθητών/μαθητριών κατά τη διάρκεια των τετραμήνων.
- Βασική ανάγκη η υιοθέτηση ενός Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης και ανατροφοδότησης της επίδοσης, το οποίο να μπορεί να συμβάλει θετικά στην πρόοδο των μαθητών/μαθητριών και στην αξιόπιστη διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση.

4. Οι μορφές αξιολόγησης στο Ενιαίο Σχέδιο Αξιολόγησης

- Περιλαμβάνει όλες τις μορφές αξιολόγησης με βάση τον σκοπό της αξιολόγησης (διαμορφωτική και τελική), ανάλογα με τον χρόνο διεξαγωγής της (αρχική διαγνωστική, συντρέχουσα, τελική) και σε σχέση με τα μέσα που χρησιμοποιούνται (γραπτή και προφορική).
- Η διαμορφωτική (συντρέχουσα και αρχική διαγνωστική) έχει ως σκοπό τη διάγνωση αναγκών σε σχέση με συγκεκριμένα προσδοκώμενα αποτελέσματα και αποβλέπει σε εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για βελτίωση, ενώ η τελική ή συγκριτική αξιολόγηση αποβλέπει στην εκτίμηση των συνολικών επιτευγμάτων του/της μαθητή/μαθήτριας, σε σχέση με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα/δείκτες επιτυχίας.
- Η κάθε βαθμίδα πληροφορεί την επόμενη για τα επιτεύγματα των μαθητών/μαθητριών από την Προδημοτική στη Δημοτική Εκπαίδευση και στη συνέχεια στη Μέση Εκπαίδευση.
- Στην Ε΄ και Στ΄ τάξη εισάγεται η Αλφαβητική βαθμολογία, η οποία αντικαθιστά την αξιολόγηση με σύμβολα (*), που παραμένει στις προηγούμενες τάξεις. Τα τέσσερα αστεράκια αντικαθιστώνται με το γράμμα Α, τα τρία με το γράμμα Β, τα δύο με το γράμμα Γ και το ένα με το γράμμα Δ. Ο/η εκπαιδευτικός γνωρίζει την αντιστοίχιση σε αριθμητική βαθμολογία, η οποία είναι: Α=86- 100, Β=61-85 Γ=41-60, Δ=20-40 ή Α= 8,6-10, Β= 6,1-8,5, Γ= 4,1-6, Δ= 2,1-4,0.

5. Διαμορφωτική αξιολόγηση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης

- Δίνεται έμφαση στη διαμορφωτική και συντρέχουσα αξιολόγηση, η οποία έχει ως σκοπό τη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών/μαθητριών και η οποία είναι συνεχής.
- Ο κάθε μαθητής/μαθήτρια συγκρίνεται στη διαμορφωτική αξιολόγηση με τον εαυτό του/της και όχι συγκριτικά με άλλους, με σκοπό να καλύπτονται κενά, ούτως ώστε αυτά να μην αυξάνονται από μάθημα σε μάθημα και από τάξη σε τάξη.
- Εισάγεται, ως εργαλείο για τη συγκέντρωση πληροφοριών για τις ανάγκες μάθησης των μαθητών/μαθητριών, το Ατομικό Δελτίο Προόδου για κάθε μαθητή/μαθήτρια (ΑΔΕΠ) και προτείνονται δειγματικές μορφές για όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης. Το ΑΔΕΠ ορίζεται ως «Οδηγός αξιολόγησης, συγκεκριμένων προσδοκώμενων επιτευγμάτων, με ανάλυση και περιγραφή, για κάθε μαθητή/τρια, των επιτευγμάτων και ελλείψεών του». Σκοπός δεν είναι η καταγραφή ελλείψεων αλλά στη βάση αυτών η οργάνωση και εφαρμογή παρεμβάσεων.
- Η δυνατότητα να χρησιμοποιούνται τα Ατομικά Δελτία σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με το περιθώριο που δίνει ο χρόνος διδασκαλίας για την ολοκλήρωση ομάδας συναφών, προσδοκώμενων αποτελεσμάτων/Δεικτών, μπορεί να δώσει, περιγραφικά και αριθμητικά, πληροφορίες τόσο για τα επιτεύγματα κάθε μαθητή/μαθήτριας, όσο και για τη θεραπευτική παρέμβαση που χρειάζεται για την πρόοδό του.
- Τα ΑΔΕΠ είναι ενδεικτικά εργαλεία συγκέντρωσης πληροφοριών για την πρόοδο του/της μαθητή/μαθήτριας και αναφέρονται σε γνωστική πρόοδο, κατά μάθημα, όπως και στην ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων (γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών), οι οποίες καλλιεργούνται μέσα από κάθε μάθημα και μέσα από τις δραστηριότητες εντός και εκτός του σχολείου.
- Στη διαμορφωτική αξιολόγηση επιδιώκεται ο εντοπισμός των ελλείψεων και κενών, αλλά και των δυνατών στοιχείων στη μάθηση κάθε μαθητή/μαθήτριας, με σκοπό την παιδαγωγική παρέμβαση για βελτίωση και πρόοδο. Βασικό κριτήριο για το χρονικό διάστημα που καλύπτει κάθε Ατομικό Δελτίο Προόδου είναι ο πραγματικός διδακτικός χρόνος που χρειάζεται για την επίτευξη ομάδας προσδοκώμενων αποτελεσμάτων/Δεικτών (Γνώσεων, Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων).
- Προτείνονται ενδεικτικά εργαλεία ΑΔΕΠ, με ευέλικτο περιεχόμενο και μορφή, τα οποία μπορούν να αντικατασταθούν με αντίστοιχα, κατά σχολείο, για να εξυπηρετούν τον σκοπό της διαμορφωτικής αξιολόγησης, ούτως ώστε να μη εγκλωβίζουν την προσπάθεια του/της εκπαιδευτικού και του συστήματος σε σχολαστική και γραφειοκρατική επιτήρηση του κάθε μαθητή/μαθήτριας, αλλά σε διαπιστώσεις και παιδαγωγικές παρεμβάσεις για ενίσχυση της μάθησης, όπου χρειάζεται.
- Τα δεδομένα/πληροφορίες που προκύπτουν από τη διαμορφωτική αξιολόγηση του/της μαθητή/μαθήτριας, με οποιονδήποτε τρόπο και αν έχουν συλλεχθεί, πρέπει να αξιοποιούνται με τρόπο που να συμβάλλει στη βελτίωση της μάθησης.

6. Αυθεντική Αξιολόγηση, Διδασκαλία και Μάθηση

- Στον αντίποδα της απομνημόνευσης και της εξέτασης απαντήσεων, οι οποίες απομνημονεύονται μόνο και μόνο για τους σκοπούς της εξέτασης, βρίσκεται η Αυθεντική Αξιολόγηση.
- Είναι η διαδικασία κατά την οποία οι μαθητές/μαθήτριες ασκούν την ικανότητά τους να εφαρμόζουν τη βασική γνώση σε νέα προβλήματα και να μεταφέρουν αυτά που έχουν μάθει σε νέο περιβάλλον μάθησης.
- Η αυθεντική μάθηση βρίσκεται στον αντίποδα της απομνημόνευσης και της αξιολόγησης έτοιμου αποτελέσματος. Δίνει έμφαση σε διαδικασίες και δεξιότητες, σε αντίθεση με την απομνημόνευση πληροφοριών.
- Προτείνεται η δημιουργία τράπεζας υλικού αυθεντικής αξιολόγησης και η επιμόρφωση για διδακτικές προτάσεις αυθεντικής διδασκαλίας και αξιολόγησης.
- Το υλικό μπορεί να αναπτυχθεί σε σχολική βάση στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Μάθησης των Εκπαιδευτικών και παράλληλα στα γραφεία των οικείων Επιθεωρήσεων με τη συμβολή των αποσπασμένων συμβούλων ή και σε σχολική βάση, στο πλαίσιο της ετοιμασίας δειγματικών διδασκαλιών και σεμιναρίων.
- Η ηλεκτρονική πλατφόρμα, η οποία άρχισε να διαμορφώνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, θα παρέχει για τον σκοπό αυτό αλλά και γενικά για τα θέματα της αξιολόγησης, υλικό για σύγχρονη και ασύγχρονη επιμόρφωση και επικοινωνία των εκπαιδευτικών.

7. Συντρέχουσα αξιολόγηση

- Η συντρέχουσα αξιολόγηση είναι συνεχής και έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα.
- Ένα από τα μειονεκτήματα που έχουν επισημανθεί από όλα τα μέλη της Επιτροπής, ιδιαίτερα για τη Μέση Εκπαίδευση, είναι το ότι η αξιολόγηση γίνεται, σχεδόν αποκλειστικά, με τα γραπτά διαγωνίσματα και τις τελικές εξετάσεις. Στο προτεινόμενο σύστημα αξιολόγησης προτείνονται ποικίλες μορφές συντρέχουσας αξιολόγησης.
- Ως ασφαλιστική δικλίδα για αξιόπιστη συντρέχουσα αξιολόγηση είναι η χρήση πολλαπλών πηγών και μορφών, με διαφορετικά κριτήρια και εργαλεία. Η επιλογή τριών τουλάχιστον μορφών προφορικής αξιολόγησης εναπόκειται στη σχολική μονάδα, η οποία στα πλαίσια των παιδαγωγικών συνεδριάσεων, του διημέρου των εκπαιδευτικών, των σεμιναρίων στην αρχή της σχολικής χρονιάς αλλά και του προγράμματος Επαγγελματικής Ανάπτυξης του/της Εκπαιδευτικού επιλέγει τις καταλληλότερες μορφές αξιολόγησης και ανάλογα συνεργάζεται για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
- Ως μορφές συντρέχουσας αξιολόγησης, περιλαμβανομένης και της προφορικής, προτείνονται:
  - Κατ' οίκον εργασίες: Είναι θετικά συνδεδεμένες με τη βελτίωση της επίδοσης των

μαθητών/μαθητριών, εφόσον η έμφαση τόσο κατά την εργασία στο σπίτι όσο και κατά τη συζήτησή της εργασίας στην τάξη, πριν και μετά την εκπόνησή της, δίνεται στη διαδικασία μάθησης και όχι σε αυτό καθαυτό το αποτέλεσμα.

Είναι βασικό εργαλείο διαφοροποίησης, δεδομένου ότι χρησιμοποιείται ως ένας από τους τρόπους ενίσχυσης όλων των μαθητών/μαθητριών, ανάλογα με τις ανάγκες τους. Χρειάζεται λελογισμένη χρήση, με ποιοτικές δραστηριότητες, για να μην υπερφορτώνει το πρόγραμμα και την προσπάθεια του/της μαθητή/μαθήτριας.

- Γραπτές βαθμολογητές ασκήσεις στην τάξη βάσει των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων/Δεικτών. Οι ασκήσεις/δραστηριότητες πρέπει να είναι σύντομες, ως προς τον χρόνο και το περιεχόμενο ύλης, προειδοποιημένες και περιορισμένες στον αριθμό. Λειτουργούν ως συντρέχουσα αξιολόγηση και είναι μέσο ανατροφοδότησης εκπαιδευτικού και μαθητών/μαθητριών για τα αποτελέσματα της διδασκαλίας και της μάθησης.
- Πρότζεκτ σε ατομική ή συνεργατική εργασία: Η συνεργασία ειδικοτήτων για την ανάθεση διεπιστημονικών και διαθεματικών πρότζεκτ πρέπει να ενθαρρύνεται. Όπως και για τις κατ' οίκον εργασίες, χρειάζεται συντονισμός για την ανάθεσή τους και λελογισμένη χρήση για να μην υπερφορτώνει το πρόγραμμα του/της μαθητή/μαθήτριας. Απαραίτητη προϋπόθεση αλλά και στόχος για την ανάθεση πρότζεκτ είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων προγραμματισμού, διερεύνησης, οργάνωσης και επεξεργασίας υλικού και παρουσίασης αποτελεσμάτων
- Συμμετοχή του/της μαθητή/τριας στις καθημερινές εργασίες του μαθήματος. Ενθαρρύνεται η ενεργή συμμετοχή, το ενδιαφέρον και η συμβολή του/της μαθητή/μαθήτριας, σε καθημερινή βάση, μέσα στην τάξη, οι δεξιότητες παρουσίασης των εργασιών του/της και οι δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας που αναπτύσσει.
- Δραστηριότητες εκτός της αίθουσας διδασκαλίας. Σε αντίθεση με τα διαγωνίσματα και τις εξετάσεις, είναι εναλλακτικοί τρόποι και εργαλεία αυθεντικής αξιολόγησης. Επιτελούνται σε ευκαιριακό χρόνο ή «χωρίς καθορισμένο χρόνο», σε όλη τη διάρκεια του τετραμήνου/σχολικού έτους και περιλαμβάνουν, για παράδειγμα: εθελοντική προσφορά, ιδιαίτερες επιδόσεις και δραστηριοποίηση μαθητών/μαθητριών σε σχολικές δραστηριότητες και ενδοσχολικούς και εξωσχολικούς διαγωνισμούς και εκδηλώσεις, ατομικές δημιουργικές εργασίες, σε σχέση με το περιεχόμενο των επιμέρους μαθημάτων.

Περιλαμβάνονται στον Προσωπικό Φάκελο Επιτευγμάτων των μαθητών/μαθητριών (portfolio), συνυπολογίζονται στον προφορικό βαθμό και αξιολογούνται με τον καθορισμό κριτηρίων και ανάλογης κλίμακας βαθμολόγησης. Τα κριτήρια καθορίζονται με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών/μαθητριών και ανακοινώνονται από την αρχή της σχολικής χρονιάς.

Γίνεται εισήγηση να εισαχθεί, σταδιακά, ο ηλεκτρονικός Προσωπικός Φάκελος Επιτευγμάτων (e-portfolio).

Επισημαίνεται ότι κύριος στόχος είναι, με την υποστήριξη του σχολείου και την παροχή ευκαιριών σε όλους τους μαθητές/μαθήτριες, να ενθαρρυνθούν όλοι οι μαθητές και όλες οι μαθήτριες να αναλάβουν ρόλους για εθελοντική προσφορά και να ασχοληθούν δημιουργικά, χωρίς αποκλεισμούς όσων δεν έχουν εκ των προτέρων την ενθάρρυνση από το σπίτι ή/και την ευχέρεια για συμμετοχή.

- Παιγνίδι ερωτήσεων και απαντήσεων (quiz). Δίνονται διάφορες ερωτήσεις στις βασικές εμφάσεις του μαθήματος που οδηγούν στα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Ο σκοπός των ερωτήσεων είναι να βοηθήσουν εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες να αξιολογούν τη μάθηση που έχει επιτευχθεί, ούτως ώστε να μπορούν να την ανατροφοδοτούν.
- Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης. Οι δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης βοηθούν τους/τις μαθητές/μαθήτριες να κατανοήσουν τα κριτήρια αξιολόγησης και πού βρίσκεται το λάθος ή η έλλειψη αλλά και η ορθή διαδικασία προσέγγισης των διαφόρων ασκήσεων/δραστηριοτήτων. Προϋπόθεση είναι ο καθορισμός συγκεκριμένων κριτηρίων, μέσα από συζήτηση με τους/ τις μαθητές/μαθήτριες. Η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών/μαθητριών των κριτηρίων αξιολόγησής τους είναι ένα σημαντικό βήμα για να μαθαίνουν πώς να εργάζονται και πώς να μαθαίνουν.
- Η όλη συμπεριφορά και επίδοση του μαθητή στις αίθουσες διδασκαλίας, τις ειδικές αίθουσες και στα εργαστήρια: Η αξιολόγηση της διαδικασίας, ο βαθμός ανταπόκρισης στις οδηγίες, η ακρίβεια των μετρήσεων, η ανάπτυξη διερευνητικής «επιστημονικής» στάσης, οι προϋποθέσεις ασφάλειας στην εργασία, η συνεργατική στάση και οι δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας, η παρουσίαση του αποτελέσματος.
- Ιδιαίτερη πρέπει να είναι και η αντιμετώπιση της Παραγωγής Γραπτού Λόγου (Έκθεσης) στη δημοτική εκπαίδευση και στα φιλολογικά μαθήματα και στα μαθήματα γλωσσών στη Μέση Εκπαίδευση.
- Από τις προτεινόμενες μορφές συντρέχουσας αξιολόγησης ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τρεις τουλάχιστον. Τα κριτήρια και το ποσοστό για τις δραστηριότητες της συντρέχουσας αξιολόγησης προσδιορίζονται κατά ειδικότητα ή/και σχολική μονάδα και κοινοποιούνται από την αρχή κάθε σχολικής χρονιάς προς τους/τις μαθητές/μαθήτριες.

8. Συγκριτική αξιολόγηση

- Σκοπός της συγκριτικής αξιολόγησης είναι η διαπίστωση του βαθμού επίτευξης των αναμενόμενων τελικών αποτελεσμάτων σε σχέση με τα.
- Για την υλοποίηση των πιο πάνω προτείνεται για την Προδημοτική και Δημοτική Εκπαίδευση η Εισαγωγή της Σχολικής Έκθεσης Προόδου (ΣΕΠ), ανά τετράμηνο, η οποία θα στηρίζεται και στην πρόοδο με βάση τα Ατομικά Δελτία Προόδου (ΑΔΕΠ) και την περιγραφική αξιολόγηση με γραπτές ή άλλης μορφής δοκιμασίες, ειδικότερα σε

μαθήματα Τέχνης, Φυσικής Αγωγής, Μουσικής κ.ά.

- Προτείνεται η εισαγωγή των τετραμήνων στο δημοτικό σχολείο και η πληροφόρηση από τον δάσκαλο/δασκάλα, με βάση τη ΣΕΠ, των γονέων δύο φορές τον χρόνο (τέλος Ιανουαρίου και τέλος σχολικής χρονιάς).
- Οι εξετάσεις τετραμήνων, με βάση τους Κανονισμούς Λειτουργίας για τη Μέση Εκπαίδευση, προτείνεται να είναι ενιαίες, με κοινό εξεταστικό δοκίμιο, το οποίο θα ετοιμάζεται κεντρικά. Είναι αναγκαία η περιγραφική ανάλυση των ασκήσεων-ερωτήσεων, με τρόπο που να μπορεί να δώσει ανατροφοδότηση στο σχολείο και στον/ στην εκπαιδευτικό και ενίσχυση των προσπαθειών των μαθητών/μαθητριών.
- Η γραπτή εξέταση, ιδιαίτερα του Α΄ τετραμήνου στη Μέση Εκπαίδευση ενδείκνυται να έχει και διαγνωστικό χαρακτήρα, με την έννοια ότι παρέχει πληροφορίες για αποτίμηση των αναγκών των μαθητών/μαθητριών και ανατροφοδότηση και ενίσχυση.
- Η έννοια της ενισχυτικής/υποστηρικτικής διδασκαλίας δεν αφορά ορισμένους μόνο μαθητές/μαθήτριες, αλλά τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση, στο σύνολο των μαθητών/μαθητριών της τάξης, βάσει των αναγκών που έχουν διαφανεί είτε αυτές αναφέρονται σε ελλείψεις που πρέπει να καλυφθούν είτε σε περαιτέρω ενίσχυση και εμπάθυνση, δεδομένου ότι η ανατροφοδότηση δίνεται σε όλους τους μαθητές/μαθήτριες.
- Προτείνεται στο Δελτίο Επίδοσης και στο Απολυτήριο να μην υπολογίζεται και να μην αναγράφεται ο μέσος όρος βαθμολογίας, όπως γίνεται σήμερα, λόγω του ότι συνυπολογίζονται ανόμοια δεδομένα, για την εξαγωγή ενός πλασματικού συνολικού βαθμού. Ο βαθμός αυτός δεν μπορεί να απεικονίσει την πραγματική επίδοση, εφόσον ανόμοια μαθήματα, με διαφορετικές ώρες διδασκαλίας, συνυπολογίζονται.

9. Αρχική – Διαγνωστική Αξιολόγηση

- Προτείνεται η διεξαγωγή διαγνωστικής εξέτασης στην Α΄ Γυμνασίου, κατά τη μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο στα Μαθηματικά και στα Ελληνικά, όπως και διεξαγωγή διαγνωστικής εξέτασης στην Α΄ Λυκείου και Τεχνικών Σχολών, κατά τη μετάβαση από το Γυμνάσιο στο Λύκειο. Με την ολοκλήρωση των γυμνασιακών σπουδών, συστήνεται ο/η μαθητής/μαθήτρια να εξετάζεται με διαγνωστικό τεστ στα κύρια μαθήματα της Ομάδας Προσανατολισμού που έχει επιλέξει για το Λύκειο και του Κλάδου Σπουδών στην Τεχνική Εκπαίδευση.
- Σκοπός της αρχικής διαγνωστικής αξιολόγησης είναι ο προγραμματισμός παιδαγωγικής παρέμβασης και διαφοροποιημένης διδασκαλίας, ούτως ώστε να ικανοποιηθούν βασικές ανάγκες- προαπαιτούμενα για τη φοίτηση στην επόμενη βαθμίδα.
- Η αρχική εξέταση έχει ιδιαίτερο ανατροφοδοτικό χαρακτήρα και αναφέρεται σε ό,τι αναμένεται να έχουν κατακτήσει οι μαθητές/μαθήτριες, πριν την έναρξη φοίτησης στη νέα βαθμίδα.

10. Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών

- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση είναι προϋπόθεση αποτελεσματικής εφαρμογής του προτεινόμενου συστήματος αξιολόγησης.
- Η επιμόρφωση δεν αναφέρεται σε απλή ενημέρωση αλλά σε εργαστήρια και κοινότητες μάθησης σε σχολική βάση, σε δίκτυα σχολείων και στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε ειδικά σεμινάρια-εργαστήρια αλλά και στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Ανάπτυξης του/της Εκπαιδευτικού.
- Προγράμματα εξ αποστάσεως επιμόρφωσης και ενίσχυσης του/της εκπαιδευτικού με ασύγχρονη επικοινωνία θα πρέπει, επίσης, σταδιακά, να αναπτυχθούν, μια και ο παιδαγωγικός χαρακτήρας όλων των παραμέτρων του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης θα χρειάζεται συνεχή υποστήριξη τόσο για τους/τις νεοεισερχόμενους/ες εκπαιδευτικούς στο σύστημα όσο και στους/στις ήδη εντός του συστήματος εκπαιδευτικούς, για την ανταλλαγή και αποτίμηση καλών πρακτικών, τόσο στην ίδια τη βαθμίδα εκπαίδευσης όσο και μεταξύ βαθμίδων.
- Η ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών δεν προϋποθέτει την καθυστέρηση εισαγωγής του ΕΣΑ, εφόσον είναι αποτελεσματικότερη η σταδιακή εφαρμογή της αλλαγής, η οποία συμβάλλει και στην αλλαγή κουλτούρας και πρακτικών πολλών χρόνων.
- Επομένως, και η επιμόρφωση πρέπει να προγραμματιστεί σε Στάδια Ανάπτυξης για συνεχή ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων του/της εκπαιδευτικού για την πλήρη εφαρμογή του: π.χ. - Βασική Επιμόρφωση και Εξοικείωση με τα Εργαλεία Διαμορφωτικής Αξιολόγησης και την Προφορική Αξιολόγηση του Μαθητή/Μαθήτριας, - Αυθεντική Μάθηση και Αξιολόγηση - Καταρτισμός Τράπεζας Υλικού, Εξεταστικών Δοκιμίων και Ετοιμασία Οδηγού Διόρθωσης - Διαφοροποίηση και Διαφοροποιημένη κατ' οίκον εργασία - Αποτίμηση πρακτικών και προβλημάτων και Ανατροφοδότηση εκπαιδευτικών και του Ενιαίου Σχεδίου Αξιολόγησης.

11. Χρονοδιάγραμμα Εφαρμογής

- Το Ενιαίο Σύστημα Αξιολόγησης εφαρμόζεται σταδιακά και ταυτόχρονα με την κατά θέμα επιμόρφωση του/της εκπαιδευτικού.
- Το Πρώτο Στάδιο, Η Βασική Επιμόρφωση και Εξοικείωση με τα Εργαλεία Διαμορφωτικής Αξιολόγησης και την Προφορική Αξιολόγηση του/ της Μαθητή/Μαθήτριας, γίνεται εισήγηση να προγραμματιστεί και να ολοκληρωθεί, ως Πρώτο Στάδιο, από τον προσεχή Φεβρουάριο μέχρι και τον Μάιο.
- Με το προτεινόμενο σύστημα αξιολόγησης (ΕΣΑ) αναβαθμίζεται τόσο ο ρόλος των εκπαιδευτικών, του/της διευθυντή/διευθύντριας και του/της συντονιστή/συντονίστριας, του/της παιδαγωγικού συμβούλου και του/ της επιθεωρητή/επιθεωρήτριας, όπως και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τη σταδιακή και αποτελεσματική εφαρμογή του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης.

12. Ψηφιακή Υποστήριξη

- Η ψηφιακή πλατφόρμα υποστήριξης τόσο για τη διαμορφωτική όσο και για την τελική αξιολόγηση μπορεί να αναπτύσσεται παράλληλα με τη σταδιακή εισαγωγή του ΕΣΑ, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι χωρίς αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί η διαμορφωτική, συγκριτική και διαγνωστική αξιολόγηση, όπως προτείνεται στην Έκθεση.
- Προτείνεται είτε η παράλληλη με την εισαγωγή του ΕΣΑ δημιουργία συγκεκριμένης ψηφιακής πλατφόρμας που μπορεί να λειτουργήσει στο πλαίσιο της ανάπτυξης και λειτουργίας Ηλεκτρονικού Συστήματος Διαχείρισης (School Management System) είτε η ανάπτυξη ενός πρότυπου φιλικού ηλεκτρονικού αρχείου, το οποίο μπορεί να προσαρμόζεται και να χρησιμοποιείται από τους/τις εκπαιδευτικούς.
- Η χρήση ηλεκτρονικού αρχείου δεν είναι υποχρεωτική.

13. Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση - ΑΔΕΠ ΚΑΙ ΣΕΠ

- Η εμπλοκή των Λειτουργών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης είναι αναγκαία για την επεξεργασία ΑΔΕΠ και ΣΕΠ που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τα προγράμματα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.
- Το θέμα χρήζει ιδιαίτερης προσοχής και θα πρέπει να λάβει υπόψη διαφορετικές παραμέτρους και ανάγκες ανάπτυξης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι τομείς ανάπτυξης που αναπτύχθηκαν στην έκθεση αυτή δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.
- Η Έκθεση για την αξιολόγηση των μαθητών/μαθητριών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης θα πρέπει να στηριχτεί στην παρούσα Έκθεση και να προτείνει, με βάση τις αδυναμίες του παρόντος συστήματος, τις αναγκαίες διαφοροποιήσεις.

14. Άλλες πρόνοιες για την Αξιολόγηση του/της Μαθητή/Μαθήτριας

- Η Επιτροπή εισηγείται να επανεξεταστούν τα Προγράμματα Ενίσχυσης του/της Μαθητή/Μαθήτριας και οι προϋποθέσεις ένταξης των μαθητών/ μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στις τάξεις, δεδομένου ότι οι σημερινές πρακτικές δεν έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές, όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα στην επίδοση των μαθητών/μαθητριών.
- Η αυτόματη ένταξη στο προτεινόμενο σύστημα αξιολόγησης παιδιών που δεν κατέχουν τη γλώσσα διδασκαλίας ή όταν χαρακτηρίζονται ως αναλφάβητα, τους στερεί το δικαίωμα της εκπαίδευσης, ενώ φοιτούν στα σχολεία.

15. Σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης Εισαγωγής Του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης

- Για την εισαγωγή του ΕΣΑ είναι απαραίτητη η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης Εισαγωγής του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης (ΕΠΕΕΣΑ), με αντιπροσώπους (πχ μάχιμων εκπαιδευτικών, επιθεωρητών/ επιθεωρητριών, διευθυντών/διευθυντριών, γονέων και συνδικαλιστικών οργανώσεων) όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και με εκπρόσωπο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να επιλαμβάνεται όλων των θεμάτων εφαρμογής του προτεινόμενου Σχεδίου Αξιολόγησης και να υποβάλλει εισηγήσεις για τη σταδιακή εφαρμογή του, τη βελτίωση και ανατροφοδότηση, όπου χρειάζεται. Επίσης, συνεργάζεται με τους/τις επιθεωρητές/επιθεωρήτριες και διευθύντριες/διευθυντές και όλους/όλες όσοι/όσες είναι υπεύθυνοι για τη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την τράπεζα υλικού.
- Είναι αυτονόητο ότι η επιμόρφωση δεν ταυτίζεται με την ενημέρωση.

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ/ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ
ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΕΣΑ)**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις 5 Ιουλίου 2018 ορίστηκε και ανακοινώθηκε από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Χαμπιαούρη η Επιτροπή Αξιολόγησης του Μαθητή και των Μαθητριών, με την πιο κάτω σύνθεση:

Μαίρη Ιωαννίδου-Κουτσελίνη, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Χρίστου, Καθηγητής Πανεπιστημίου Κύπρου –Αντιπρόεδρος

Λεωνίδας Κυριακίδης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Κύπρου – Μέλος

Μάριος Στυλιανίδης, Πρώτος Λειτουργός Εκπαίδευσης – Μέλος

Ελένη Κάρνου, Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης – Μέλος

Τάσος Μενελάου, Πρώτος Λειτουργός Εκπαίδευσης – Μέλος

Δημήτρης Μικελλίδης, Επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης – Μέλος

Γιώργος Γιαλλουρίδης, Επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης – Μέλος

Ελευθερία Κυριακίδου-Δανού, Επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης – Μέλος

Σπύρος Αντωνέλλος, Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης – Μέλος

Γεωργία Νεοφύτου, Επιθεωρήτρια Μέσης Εκπαίδευσης – Μέλος

Σούλα Παπαδιά, Επιθεωρήτρια Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης – Μέλος

Γιώργος Ιωσηφίδης, Διευθυντής Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης – Μέλος

Κώστας Μιχαήλ, Διευθυντής Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης – Μέλος

Χριστίνα Σταύρου, Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου – Μέλος

Καλυψώ Απέργη, Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου – Μέλος

Χαράλαμπος Κουτσίδης, Εκπαιδευτικός Μέσης Εκπαίδευσης – Μέλος

Εκπρόσωπος Κυπριακής Παιδοβουλής – Μέλος

Εκπρόσωπος Συνδικαλιστικής Οργάνωσης Δασκάλων – ΠΟΕΔ

Εκπρόσωπος Συνδικαλιστικής Οργάνωσης Καθηγητών Μέσης Εκπαίδευσης – ΟΕΛΜΕΚ

Εκπρόσωπος Συνδικαλιστικής Οργάνωσης Καθηγητών Τεχνικής Εκπαίδευσης – ΟΛΤΕΚ

Σημειώνεται ότι οι εκπρόσωποι των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων δεν παρευρίσκονταν στις συνεδριάσεις της Επιτροπής, ως μέλη της. Έγιναν δύο συναντήσεις τον Νοέμβριο 2018 με τους προέδρους και μέλη των Συμβουλίων τους, στις οποίες εξηγήθηκε η φιλοσοφία, οι προτάσεις, τα εργαλεία της αξιολόγησης και ακούστηκαν οι απόψεις τους.

Οι όροι εντολής της Επιτροπής ήταν:

(α) η διαμόρφωση εγγράφου πολιτικής για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου και Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης Μαθητών και Μαθητριών,

(β) η υποβολή συγκεκριμένου σχεδίου δράσης για την υλοποίηση της προτεινόμενης πολιτικής.

Στην πρώτη της συνεδρίαση, η Επιτροπή οργάνωσε τον τρόπο εργασίας της, τη μεθοδολογία και τα χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσης του σχεδίου αξιολόγησης. Επισημάνθηκαν βασικά δεδομένα και παραδοχές, όπως προκύπτουν από την Έκθεση 2016 με τίτλο Αξιολόγηση Μαθητή και υπότιτλο «Ενιαία Πρόταση για Εκσυγχρονισμό του Συστήματος Αξιολόγησης του Μαθητή στο Κυπριακό Δημόσιο Σχολείο», καθώς και από τους Νέους Κανονισμούς Λειτουργίας της Μέσης Εκπαίδευσης.

Στη συνέχεια, συστάθηκαν επιτροπές για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης για επισήμανση προβλημάτων σε θέματα αξιολόγησης και την πρόταση σχεδίων αξιολόγησης τα οποία θα θεμελιώνονται παιδαγωγικά, θα διαφυλάσσουν την αντικειμενικότητα και εγκυρότητα της αξιολόγησης και θα αποτρέπουν οποιαδήποτε αυθαιρεσία και έλλειψη διαφάνειας, επιπρόσθετα θα προνοούν για διαμορφωτική και συγκριτική αξιολόγηση, με συγκεκριμένες μορφές και εργαλεία προφορικής και γραπτής αξιολόγησης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βασική παραδοχή στην οποία θεμελιώνεται η παρούσα Έκθεση για το Ενιαίο Σύστημα Αξιολόγησης (ΕΣΑ) είναι ότι η λειτουργία της αξιολόγησης στην Προδημοτική, Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση παραμένει παιδαγωγική και αποσκοπεί στην ανατροφοδότηση όλων όσοι έχουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη των μαθητών και μαθητριών: των εκπαιδευτικών, των γονέων και κηδεμόνων, του συστήματος και των ίδιων των μαθητών και μαθητριών.

Οι βασικοί όροι για την αξιολόγηση, οι οποίοι χρησιμοποιούνται στην έκθεση προσδιορίζονται ως εξής:

- Είδη αξιολόγησης ως προς τον σκοπό: α) Διαμορφωτική αξιολόγηση (formative), η οποία έχει ως σκοπό να δώσει ανατροφοδότηση στον μαθητή και στον εκπαιδευτικό σε σχέση με τη μάθηση και ως προς τον χρόνο διεξαγωγής της πρέπει να είναι συνεχής. Η διαγνωστική αξιολόγηση είναι μέρος της διαμορφωτικής αξιολόγησης και διεξάγεται για διάγνωση του βαθμού επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. β) Συγκριτική αξιολόγηση (summative), η οποία έχει ως σκοπό να συγκρίνει τους μαθητές και τις μαθήτριες ως προς ένα κριτήριο και τον βαθμό επίτευξής του.
- Η αξιολόγηση ως προς τον χρόνο διεξαγωγής της: α) Αρχική, όταν γίνεται στην αρχή μιας βαθμίδας εκπαίδευσης (π.χ. από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο) ή μιας τάξης σε άλλη. Ο σκοπός συμπίπτει με αυτόν της διαμορφωτικής αξιολόγησης, δηλαδή την ανατροφοδότηση. β) Συντρέχουσα, με τον ίδιο σκοπό, η οποία είναι συνεχής και γ) Τελική, όταν γίνεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς και συνήθως εξυπηρετεί τον σκοπό της συγκριτικής αξιολόγησης σε σχέση με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα /Δείκτες επιτυχίας.
- Η περιγραφική αξιολόγηση αναφέρεται στον τρόπο παρουσίασης του κριτηρίου αξιολόγησης (π.χ. του Δείκτη Επιτυχίας, του προσδοκώμενου αποτελέσματος) ή στον τρόπο διαμόρφωσης του εξεταστικού δοκιμίου και της κοινοποίησης των αποτελεσμάτων, όπως και η βαθμολογία.

Η Έκθεση ΕΣΑ θεμελιώνεται, βιβλιογραφικά, στην Έκθεση Αξιολόγησης του 2016. Η παρούσα πρόταση σκοπό έχει την αξιοποίηση των εισηγήσεων της Έκθεσης 2016 και την περαιτέρω επεξεργασία της μορφής, του περιεχομένου, των διαδικασιών και των εργαλείων εφαρμογής ενός ενιαίου και αποτελεσματικού συστήματος αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Η Έκθεση του 2016 έδειξε ότι σε όλες τις χώρες εφαρμόζονται συστήματα διαμορφωτικής και συγκριτικής αξιολόγησης της προόδου των μαθητών και μαθητριών, τα οποία ποικίλλουν μεταξύ τους, με την υιοθέτηση είτε περιγραφικών είτε ποσοτικών προσεγγίσεων ή συνδυασμό των δύο. Σε αρκετές χώρες αναπτύσσεται συγκροτημένη εκπαιδευτική πολιτική για την αξιολόγηση του μαθητή, με συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αποσαφηνίζουν τους σκοπούς και τα μέσα/τεχνικές αξιολόγησης, τις διαδικασίες χορήγησης και τον τρόπο κοινοποίησης των αποτελεσμάτων, καθώς και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η αξιολόγηση είναι η διαδικασία που επιτρέπει να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό έχει επιτευχθεί ο σκοπός της εκπαίδευσης σε κάθε στάδιο και ηλικία

ανάπτυξης των μαθητών και μαθητριών. Ο σκοπός αυτός, στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, έχει αναλυθεί λειτουργικά για κάθε τάξη εκπαίδευσης σε Επιδιώξεις και Πλαίσιο Εξέλιξης των Επιδιώξεων για την Προδημοτική Εκπαίδευση, Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας (Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες) για τις υπόλοιπες βαθμίδες, συγκεκριμένα δηλαδή προσδοκώμενα αποτελέσματα, σε κάθε στάδιο ανάπτυξης, με τρόπο συνεχή και διαχρονικό.

Ένα από τα προβλήματα του εκπαιδευτικού μας συστήματος είναι η περιορισμένη έμφαση που δίνεται στη διαμορφωτική, συντρέχουσα και διαγνωστική αξιολόγηση, σε αντίθεση με τη μεγάλη σημασία που δίνεται στην τελική και συγκριτική, η οποία εξυπηρετεί διαφορετικούς στόχους και λειτουργίες. Για τον λόγο αυτό στο προτεινόμενο σχέδιο αξιολόγησης δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διαμορφωτική αξιολόγηση αλλά και στη διαγνωστική, η οποία όπως και η πρώτη επιτρέπει ανατροφοδότηση του μαθητή και αξιοποίηση των πληροφοριών για περαιτέρω υποστήριξη της μάθησης. Θεωρείται, ακόμη, ότι η διαγνωστική αξιολόγηση, μέσα από την περιγραφική ανάλυση αδυναμιών και δυνατών σημείων κάθε μαθητή/μαθήτριας, μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση των αποτελεσμάτων κάθε τάξης, με τρόπο που να μην είναι αποδεκτό ότι ο «αδύνατος» μαθητής και η «αδύνατη» μαθήτρια, από χρόνο σε χρόνο, είναι αναπόφευκτο να γίνονται χειρότεροι/ες.

Στην ανάπτυξη του Σχεδίου Αξιολόγησης λήφθηκαν σοβαρά υπόψη οι αδυναμίες του υφιστάμενου συστήματος της αξιολόγησης, όπως διαγνώστηκαν από όλους τους ενδιαφερόμενους, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και οι οποίες οδήγησαν στη διαπίστωση της απουσίας ενός έγκυρου, αξιόπιστου, αντικειμενικού και ενιαίου συστήματος αξιολόγησης του μαθητή.

Η φιλοσοφία που διέπει την εργασία αυτή θεμελιώνεται στην αντισταθμιστική λειτουργία που πρέπει να έχει η εκπαίδευση και επομένως και το σύστημα αξιολόγησης, το οποίο δεν πρέπει να αποτυπώνει, απλώς, πού βρίσκεται και τι έχει επιτύχει ο μαθητής, αλλά και ποιες είναι οι συγκεκριμένες αδυναμίες και πώς μπορεί να βελτιωθεί. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, σε όλα τα στάδια της μαθητικής ζωής, ένα πολυδιάστατο σύστημα αξιολόγησης, μπορεί να δώσει πληροφορίες για διάγνωση, ανατροφοδότηση, ενίσχυση και τελική συγκριτική αξιολόγηση των μαθητών και μαθητριών.

Ένα σημαντικό ζητούμενο στα συστήματα αξιολόγησης είναι το τι εξετάζεται και σίγουρα, το αξιολογητέο δεν μπορεί να είναι διαφορετικό από το διδακτέο. Ένα, επομένως, σύγχρονο και αξιόπιστο σύστημα αξιολόγησης μπορεί να αναβαθμίσει ή να καταδικάσει τη διδασκαλία σε ό,τι αξιολογείται. Γι' αυτό, οι εμφάσεις του Συστήματος Αξιολόγησης πρέπει να απαντούν στο τι είναι αξιόλογη γνώση, μακριά από στείρα απομνημόνευση και συσσώρευση πληροφοριών που δεν έχουν εγγενή ικανότητα να παράγουν νέα γνώση. Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι οι ως τώρα εξωτερικές αξιολογήσεις του εκπαιδευτικού μας συστήματος επισήμαναν την έμφαση της διδασκαλίας σε πληροφορίες και όχι σε δεξιότητες και στάσεις, το νέο Σύστημα Αξιολόγησης θα πρέπει να είναι ικανό να γίνει κινητήρια δύναμη για αλλαγή εμφάσεων στα προγράμματα εκπαίδευσης.

Σε αυτό το πλαίσιο, εισάγονται ως διαδικασίες αποτελεσματικής μάθησης και αξιολόγησης οι έννοιες της αυθεντικής διδασκαλίας/μάθησης και αξιολόγησης. Αυθεντική διδασκαλία/μάθηση είναι η διδασκαλία η οποία καλλιεργεί δεξιότητες παραγωγής γνώσης και αποθαρρύνει την έμφαση σε απομνημόνευση. Η αυθεντική αξιολόγηση, επομένως, είναι η διαδικασία, η

οποία αξιολογεί τις δεξιότητες και την ικανότητα χρήσης της γνώσης. Η αυθεντική διδασκαλία και αξιολόγηση προσβλέπουν σε ανάπτυξη των ικανοτήτων για μεταφορά της γνώσης σε νέες καταστάσεις, στην επίλυση προβλημάτων ζωής, στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του μαθητή να γνωρίζει πώς να μαθαίνει και να αναπτύσσει τη σκέψη του.

Σημαντική λειτουργία της αξιολόγησης είναι, επίσης, η ανατροφοδότηση που δίνει στον ίδιο τον/την εκπαιδευτικό πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας τους και τις ανάγκες του κάθε μαθητή/μαθήτριας, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για διδακτικές παρεμβάσεις και βελτίωση της επίδοσής τους. Είναι φανερό, ότι σε ένα σύγχρονο σύστημα αξιολόγησης ο ρόλος των μαθητών/μαθητριών και των εκπαιδευτικών ως αξιολογητών, προσλαμβάνει νέο, ιδιαίτερα παιδαγωγικό περιεχόμενο.

Προϋπόθεση πλήρους εφαρμογής του ΕΣΑ είναι η σταδιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης. Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν αρχίζει εκ του μηδενός, η άμεση και συμπληρωματική επιμόρφωση σε βασικές παραμέτρους εφαρμογής του νέου Σχεδίου Αξιολόγησης μπορεί να συμβάλει σταδιακά στην αλλαγή της κουλτούρας και των παρενεργειών του υφιστάμενου Συστήματος Αξιολόγησης.

1. Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ

Σε πρώτο στάδιο έγιναν διαπιστώσεις για το υφιστάμενο σύστημα και επισημάνθηκαν οι ανάγκες σε κάθε βαθμίδα και στο σύστημα γενικά.

Η πρώτη διαπίστωση αφορά την απουσία επίσημης, γενικής και ενιαίας, εκπαιδευτικής πολιτικής για την αξιολόγηση, με αποτέλεσμα αφενός, στην Προδημοτική και Δημοτική Εκπαίδευση να απουσιάζει σχεδόν εξ ολοκλήρου η επίσημη πολιτική διαμορφωτικής και συγκριτικής αξιολόγησης του μαθητή και αφετέρου στη Μέση Εκπαίδευση να κυριαρχήσει η συγκριτική αξιολόγηση, προκαλώντας διάφορες παρενέργειες, όπως έμφαση στον τελικό βαθμό, με όποιο τρόπο κι αν αποκτηθεί. Μέσα σε αυτό το σύστημα οι μαθητές και οι μαθήτριες ενδιαφέρονται περισσότερο για το αν θα «γράψουν στο διαγώνισμα/εξέταση» παρά στο αν πράγματι μαθαίνουν και αν αυτό στο οποίο αξιολογούνται είναι, όντως, αξιόλογη γνώση.

Παρόλο ότι είναι ευρύτερα αποδεκτό ότι η αξιολόγηση είναι αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της μάθησης και του τρόπου λειτουργίας της, η αξία της αμφισβητείται, κυρίως, διότι έχει εκπέσει, σε μεγάλο βαθμό, σε μέσο σύγκρισης και κατάταξης των μαθητών και των μαθητριών. Προωθείται, δηλαδή, κατά κύριο λόγο, ο συγκριτικός της χαρακτήρας και όχι ο διαμορφωτικός.

Προκύπτουν πολλές δυσλειτουργίες και παρανοήσεις από την απλή καταγραφή βαθμών, χωρίς λειτουργική ανάλυση αδυναμιών και αναγκών, με αποτέλεσμα να γίνεται αποδεκτός ο διαχωρισμός των μαθητών και των μαθητριών σε «καλούς/ές» και «αδύνατους/ες» λόγω της απουσίας υποστηρικτικών θεσμών. Σε αρκετές περιπτώσεις καταγράφονται υψηλά επίπεδα άγχους εκ μέρους των μαθητών και μαθητριών, το οποίο οι οικογένειες που έχουν την ευχέρεια να το κάνουν επιχειρούν να το περιορίσουν με φροντιστηριακή υποστήριξη.

Αυτό προκαλεί περισσότερες αδυναμίες στο σύστημα, ιδιαίτερα όταν η οικογένεια δεν μπορεί να προσφέρει αυτού του είδους την υποστήριξη, είτε βοηθώντας η ίδια το παιδί της είτε παραπέμποντάς το σε αναγνωστήρια και φροντιστήρια. Αποτέλεσμα της αδυναμίας του συστήματος να παρακολουθήσει τις ανάγκες των μαθητών και μαθητριών και να παρέμβει είναι η μεγέθυνση της κοινωνικής ασυνέχειας και η περιθωριοποίηση αριθμού μαθητών και μαθητριών.

Με βάση τα πιο πάνω είναι φανερό ότι η μάθηση και η ανάπτυξη του παιδιού στα σχολεία μας είτε καθορίζεται, σε μεγάλο βαθμό, από τα διαγώνισμα και τις τελικές εξετάσεις είτε δεν αξιολογείται, με αποτέλεσμα να μην διαπιστώνονται, έγκαιρα, οι αδυναμίες των μαθητριών και μαθητών και να μην προγραμματίζονται αποτελεσματικές παρεμβάσεις για βελτίωση της επίδοσης. Ένα, επίσης, πρόβλημα είναι η υπεραξία που δίνεται στην αξιολόγηση της γνωστικής ανάπτυξης εις βάρος της συναισθηματικής και κοινωνικής, παρόλο ότι ως προμετωπίδα της φιλοσοφίας του εκπαιδευτικού μας συστήματος προτάσσεται η «ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή».

Η Έκθεση του 2016 έδειξε ότι η Κύπρος αποτελεί τη μοναδική από τις ευρωπαϊκές χώρες, στην οποία δεν καταγράφεται, σε κανένα επίσημο βιβλίο ή έγγραφο και σε καμιά τάξη του δημοτικού σχολείου, οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την πρόοδο του μαθητή. Η αξιολόγηση κοινοποιείται, συνήθως, με τη χρήση διάφορων συμβόλων, αριθμών, γραμμάτων ή και

ποιοτικών σχολίων και επικεντρώνεται, κυρίως, στις επιδόσεις στα λεγόμενα «κύρια μαθήματα».

Παρατηρείται, επίσης, έλλειψη συνέπειας και συνέχειας, όσον αφορά στον σκοπό και κατά συνέπεια και στον τρόπο αξιολόγησης στη Δημοτική και στη Μέση Εκπαίδευση, γεγονός που συμβάλλει σημαντικά στη διεύρυνση του χάσματος που διαπιστώνεται μεταξύ των δύο βαθμίδων, με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα. Στην ουσία, υιοθετούνται εντελώς αντίθετες μεταξύ τους πολιτικές και πρακτικές.

Κενά παρατηρούνται και στην Προδημοτική Εκπαίδευση, κυρίως όσον αφορά στην καθιέρωση ενός συστήματος εστιασμένης και τεκμηριωμένης αξιολόγησης του παιδιού στη βάση των Επιδιώξεων του Αναλυτικού Προγράμματος, η οποία θα συμβάλλει στην παροχή χρήσιμης πληροφόρησης και ανατροφοδότησης για σκοπούς βελτίωσης της μάθησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένου και του δημοτικού σχολείου στο οποίο το παιδί θα συνεχίσει τη φοίτησή του.

Όσον αφορά, ειδικότερα, τη Μέση Εκπαίδευση, έχουν επισημανθεί σημαντικές στρεβλώσεις σχετικά με τον σκοπό, τον ρόλο, τη μορφή και το περιεχόμενο της αξιολόγησης, η οποία κατά κανόνα στηρίζεται στο ονομαζόμενο «μεγάλο διαγώνισμα», σε απρόοπτα διαγωνίσματα σε ορισμένα μαθήματα και στις τελικές εξετάσεις. Επομένως, είναι φανερό ότι, εξαιτίας της παρενέργειας, ταυτίζεται η αξιολόγηση με το διαγώνισμα/εξέταση. Τα μεγάλα διαγωνίσματα γίνονται μια φορά, κάθε τετράμηνο και δέχονται αρνητική κριτική τόσο από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές και τις μαθήτριες, όσο και από τους γονείς. Κατά κανόνα εξετάζουν απομνημόνευση είτε του βιβλίου είτε περιορισμένου αριθμού απαντήσεων σε ερωτήσεις που δίνονται προ του διαγωνίσματος. Εξαιτίας αυτού, η αίθουσα διδασκαλίας μετατρέπεται πολλές φορές, ιδιαίτερα στα «λεγόμενα» θεωρητικά μαθήματα, σε χώρο υπαγόρευσης από τον/την εκπαιδευτικό όσων πρέπει οι μαθητές/μαθήτριες να μάθουν για το διαγώνισμα.

Είναι, κυρίως, γι' αυτόν τον λόγο που χρειάζεται η αξιολόγηση να είναι αυθεντική, να μην αξιολογείται δηλαδή το τι απομνημόνευσε ο μαθητής/μαθήτρια και παράλληλα να συνδεθεί, μέσα από ένα συστηματικό πλαίσιο επιμόρφωσης του/της εκπαιδευτικού, με την αυθεντική διδασκαλία και μάθηση. Η δημιουργία τράπεζας υλικού για αυθεντική αξιολόγηση είναι μια από τις εισηγήσεις των επιτροπών για βελτίωση του περιεχομένου της αξιολόγησης.

Ένα, επίσης, από τα προβλήματα της αξιολόγησης είναι και η διαφορετική πολιτική που εφαρμόζεται από σχολείο σε σχολείο για την αξιολόγηση του ίδιου γνωστικού αντικειμένου, με αποτέλεσμα και αυτή ακόμη η συγκριτική αξιολόγηση να μην μπορεί να ασκήσει τη λειτουργία της, μια και το τι εξετάζεται και πώς βαθμολογείται διαφέρει σημαντικά από επαρχία σε επαρχία και από σχολείο σε σχολείο. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί προβλήματα εγκυρότητας, αντιπροσωπευτικότητας και αξιοπιστίας της αξιολόγησης, τα οποία προκύπτουν από την έλλειψη ενιαίας πολιτικής αλλά και την απουσία του ελέγχου της ποιότητας των εργαλείων που χρησιμοποιούνται.

Καθολική διαπίστωση, επίσης, είναι η μεγαλύτερη έμφαση που πρέπει να δοθεί στην αξιοποίηση όλων των διαφορετικών μορφών αξιολόγησης (π.χ. προφορική, γραπτή, παρατήρηση, αξιολόγηση δραστηριοτήτων) και όχι μόνο της γραπτής αξιολόγησης που

μέχρι σήμερα βασίζεται, κυρίως, στη χορήγηση γραπτών δοκιμίων/διαγωνισμάτων.

Όλα τα πιο πάνω οδηγούν σε χρησιμοθηρική αντιμετώπιση της μάθησης, μέσω της τελικής και συγκριτικής αξιολόγησης, η οποία δεν ανατροφοδοτεί τον μαθητή/ μαθήτρια, τον γονιό και τον/την εκπαιδευτικό για τις ανάγκες των μαθητριών και μαθητών ή και την ανάπτυξή τους κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους. Αντίθετα, μετατρέπει τον/την μεν εκπαιδευτικό από παιδαγωγό σε εξεταστή, τους/ τις δε μαθητές, μαθήτριες και γονείς σε θηρευτές βαθμού, ο οποίος μπορεί να χρησιμεύσει ως διαβατήριο για άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης. Είναι, όμως φανερό ότι για τις παρενέργειες αυτές δεν ευθύνεται αυτή καθεαυτή η αξιολόγηση, η οποία είναι αναγκαία για τη διαπίστωση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας και μάθησης αλλά η αλλοίωση του σκοπού, των μορφών και του περιεχομένου της αξιολόγησης.

Βασική, επομένως, ανάγκη είναι η υιοθέτηση ενός ενιαίου συστήματος αξιολόγησης της επίδοσης, το οποίο να μπορεί να συμβάλει θετικά, τόσο στην πρόοδο του/της μαθητή/μαθήτριας όσο και στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, εφόσον θα επιτρέπει στους/στις εκπαιδευτικούς να αναλαμβάνουν στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της διδασκαλίας και μάθησης.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Η έγκυρη και αξιόπιστη αξιολόγηση, η οποία παρέχει ανατροφοδότηση, είναι δικαίωμα του μαθητή.
- Η βασική λειτουργία της αξιολόγησης παραμένει παιδαγωγική, με σκοπό την ανατροφοδότηση όλων όσοι έχουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη και πρόοδο των μαθητών και μαθητριών.
- Η αξιολόγηση είναι αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής διδασκαλίας, με έμφαση στη διαμορφωτική αξιολόγηση και την ανατροφοδοτική της λειτουργία προς μαθητές/μαθήτριες και εκπαιδευτικούς.
- Η αξιολόγηση στη δημόσια εκπαίδευση πρέπει να είναι ενιαία, από το Νηπιαγωγείο μέχρι και την τρίτη τάξη του Λυκείου και των Τεχνικών Σχολών, κατά τρόπο που να διευκολύνεται η ομαλή συνέχεια και μετάβαση των μαθητών από τη μια βαθμίδα της εκπαίδευσης στην άλλη και με σεβασμό στον μαθητή σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες κάθε τάξης και βαθμίδας.
- Η εγκυρότητα, αξιοπιστία, διαφάνεια και αξιοπιστία της αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης πρέπει να διαφυλάσσεται.
- Η διαμορφωτική αξιολόγηση της μάθησης και προόδου των μαθητών και μαθητριών οδηγεί σε βελτίωση της μάθησης και η συχνότερη κοινοποίηση των αποτελεσμάτων σε μαθητές/μαθήτριες, γονείς, εκπαιδευτικούς, σχολείο και εκπαιδευτικό σύστημα διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικής.
- Η αξιολόγηση του μαθητή είναι διαδικασία, η οποία επηρεάζει την εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων, τη διδασκαλία και τις εμφάνσεις και τα αποτελέσματα της μάθησης. Το τι

και πώς εξετάζεται είναι καθοριστικό για την πρόοδο του μαθητή και τη λειτουργία του συστήματος.

Κάθε σύστημα αξιολόγησης αναφέρεται σε συγκεκριμένα αναμενόμενα επιτεύγματα και αποτελέσματα, τα οποία στο δικό μας σύστημα, έχουν προσδιοριστεί με τις Επιδιώξεις και το Πλαίσιο Εξέλιξης των Επιδιώξεων για την Προδημοτική Εκπαίδευση, και με τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας (Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες) για τις υπόλοιπες βαθμίδες της εκπαίδευσης .

- Στη διαμορφωτική αξιολόγηση, η οποία λειτουργεί και ως διαγνωστική (με την έννοια ότι μπορεί να παρέχει διάγνωση ελλείψεων), η αναλυτική περιγραφή των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων συμβάλλει στην παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης.
- Η αυθεντική αξιολόγηση, διδασκαλία και μάθηση αποτρέπουν την αποστήθιση και την εξέταση άγονων πληροφοριών και υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεχούς ανάπτυξης.
- Η αξιολόγηση περιλαμβάνει όλα τα είδη γνώσης και μάθησης, δηλαδή βασικές πληροφορίες και έννοιες, δεξιότητες και στρατηγικές, στάσεις και αξίες.
- Η αξιολόγηση δεν είναι αυτοσκοπός αλλά, κατά κύριο λόγο, μέσο ανάπτυξης η οποία επιτυγχάνεται με τη διάγνωση των αδυναμιών και τις κατάλληλες παρεμβάσεις για βελτίωση.
- Η υιοθέτηση ενός συστήματος αξιολόγησης, το οποίο θα περιλαμβάνει την ανατροφοδότηση, για την πρόοδο των μαθητριών και μαθητών μπορεί να συμβάλει θετικά και στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

3. ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ

Η πρόταση στηρίζεται πάνω σε τρεις βασικούς άξονες, οι οποίοι παρουσιάζονται συνοπτικά στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Η διαγνωστική και η διαμορφωτική συντρέχουσα αξιολόγηση έχουν ως σκοπό τη διάγνωση αναγκών σε σχέση με συγκεκριμένα προσδοκώμενα αποτελέσματα και αποβλέπουν σε εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για βελτίωση, ενώ η συγκριτική αξιολόγηση αποβλέπει στην εκτίμηση των συνολικών επιτευγμάτων σε σχέση με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και τη σύγκριση μεταξύ μαθητών/μαθητριών. Όμως, και η τελική αξιολόγηση σε κάθε τάξη, θα πρέπει να τροφοδοτήσει την αρχική- διαγνωστική αξιολόγηση στην επόμενη τάξη, με κριτήριο τι θα έπρεπε ο μαθητής/μαθήτρια να έχει ήδη κατακτήσει ως γνώση, ούτως ώστε τα αποτελέσματά της να καταστούν και πάλι εργαλείο ενίσχυσης και περαιτέρω ανάπτυξης.

Η κάθε βαθμίδα πληροφορεί την επόμενη για τα επιτεύγματα των μαθητών και μαθητριών, από την Προδημοτική στη Δημοτική Εκπαίδευση και από εκεί στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο/Τεχνικές Σχολές. Καθιερώνεται η διαγνωστική αξιολόγηση στην Α΄ τάξη Γυμνασίου και στην Α΄ Λυκείου και στο πρώτο έτος των Τεχνικών Σχολών, με δοκίμια τα οποία περιλαμβάνουν τη βασική και προ- απαιτούμενη γνώση την οποία θα έπρεπε να έχει κατακτήσει ο/η μαθητής/μαθήτρια από βαθμίδα σε βαθμίδα, για να μπορεί να γίνει ανατροφοδότηση, όπου χρειάζεται, για βελτίωση.

Η αρχική διαγνωστική αξιολόγηση μπορεί να δείξει ότι απαιτείται ουσιαστική εργασία σε προαπαιτούμενα στην αρχή της σχολικής χρονιάς, με εργασία στην τάξη και κατ' οίκον, η οποία συνεχίζεται, με διαφοροποίηση της διδασκαλίας και της μάθησης, σε ολόκληρη τη σχολική χρονιά.

Σε ό,τι αφορά στην αξιολόγηση και κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στην Α'-Δ' τάξη του δημοτικού σχολείου, αυτή γίνεται με σύμβολα (*). Στην Ε' και ΣΤ' τάξη τα σύμβολα αντικαθίστανται με την Αλφαβητική Βαθμολογία, η οποία αντικαθιστά την αξιολόγηση με σύμβολα. Συγκεκριμένα, τα τέσσερα αστεράκια αντικαθιστώνται με το γράμμα Α, τα τρία με το γράμμα Β, τα δύο με το γράμμα Γ και το ένα με το γράμμα Δ. Ο/η εκπαιδευτικός γνωρίζει την αντιστοίχιση σε αριθμητική βαθμολογία, η οποία είναι: Α=86 – 100, Β=61-85 Γ=41-60, Δ=20-40 ή Α= 8,6-10, Β= 6,1-8,5, Γ= 4,1- 6, Δ= 2,1- 4,0.

Η έλλειψη αλφαβητικής βαθμολογίας και αντιστοίχισης με την αριθμητική, σε οποιαδήποτε κλίμακα, δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την ομαλή μετάβαση των μαθητών στο Γυμνάσιο, όπου η βαθμολογία είναι αριθμητική. Ο μαθητής δηλαδή του Β, του οποίου η επίδοση χαρακτηρίζεται ως Πολύ Ικανοποιητική, είναι δυνατό να αντιμετωπίσει το 12 στο Γυμνάσιο, ως απογοητευτικό αποτέλεσμα, ενώ είναι βαθμός ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στο πολύ μεγάλο εύρος του Β.

Για την Προδημοτική Εκπαίδευση εισάγεται η Σχολική Έκθεση Προόδου (ΣΕΠ) ως εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης και ως μέσο πληροφόρησης για την Α' δημοτικού.

4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ ΠΡΟΟΔΟΥ

Εισάγεται ως εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης το Ατομικό Δελτίο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας (ΑΔΕΠ). Το ΑΔΕΠ ορίζεται ως «Οδηγός αξιολόγησης, συγκεκριμένων προσδοκώμενων επιτευγμάτων, με ανάλυση και περιγραφή, για κάθε μαθητή, των επιτευγμάτων και ελλείψεών του». Είναι εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης, σε μορφή πίνακα ή άλλη μορφή, συγκεκριμένων αναμενόμενων/προσδοκώμενων επιτευγμάτων. Ο στόχος της εισαγωγής το ΑΔΕΠ δεν είναι η απλή καταγραφή αδυναμιών και επιτευγμάτων αλλά ο προγραμματισμός και εφαρμογή παρεμβάσεων για βελτίωση και ενίσχυση.

Η δυνατότητα να χρησιμοποιούνται τα Ατομικά Δελτία σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανάλογα με το περιθώριο που δίνει ο χρόνος διδασκαλίας στην ολοκλήρωση ομάδας Επιδιώξεων, Δεικτών, Ικανοτήτων μπορεί να δώσει περιγραφικά και αριθμητικά πληροφορίες τόσο για τα επιτεύγματα κάθε μαθητή/ μαθήτριας, όσο και για τη θεραπεία που χρειάζεται και την πρόδό του (διαγνωστική αξιολόγηση). Τονίζεται, επομένως, ότι ο ρόλος των ΑΔΕΠ είναι σημαντικός, για την επισήμανση εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού, συγκεκριμένων αδυναμιών/ δυνατών σημείων και ταλέντων, στα οποία θα πρέπει να δώσει προσοχή, για να βοηθήσει τον/την μαθητή/μαθήτρια να βελτιωθεί.

Το ΑΔΕΠ διαφοροποιείται στις διάφορες βαθμίδες εκπαίδευσης ως προς το περιεχόμενο,

εφόσον διαφορετικά είναι και τα Αναλυτικά Προγράμματα και οι Δείκτες/προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Το Ατομικό Δελτίο μπορεί να περιλαμβάνει:

- Επιδιώξεις, Δείκτες Επιτυχίας ως Προσδοκώμενα Αποτελέσματα (Γνώσεις, Δεξιότητες, Ικανότητες)
- Κλίμακα αξιολόγησης- Επίπεδα επίτευξης
- Περιγραφή σε κάθε κλίμακα επίτευξης τι αναμένεται από τον/την μαθητή/ μαθήτρια.

Στη Διαμορφωτική αξιολόγηση ο διδακτικός χρόνος με τα αντίστοιχα αναμενόμενα αποτελέσματα μοιράζεται σε δεκαπενθήμερα ή μηνιαία ή διμηνιαία ή τριμηνιαία Ατομικά Δελτία Προόδου, για σκοπούς παρακολούθησης της προόδου του κάθε μαθητή/μαθήτριας και της ανατροφοδότησης που χρειάζεται. Ένα βασικό κριτήριο για το χρονικό διάστημα που καλύπτει κάθε Ατομικό Δελτίο Προόδου είναι ο πραγματικός διδακτικός χρόνος που χρειάζεται για την επίτευξη ομάδας δεικτών επιτυχίας/ προσδοκώμενων αποτελεσμάτων. Ως πραγματικός διδακτικός χρόνος ορίζεται ο χρόνος διδασκαλίας στην τάξη. Τα ΑΔΕΠ με την επιμέρους περιγραφική ανάλυση των δεικτών ετοιμάζονται από το ΥΠΠ και δεν είναι ευθύνη του κάθε εκπαιδευτικού να τα ετοιμάσει.

Δημιουργείται, έτσι, για κάθε μαθητή ένα τετράδιο-φάκελος Ατομικών Δελτίων Προόδου, τα οποία συγκεντρωτικά δείχνουν την πορεία του μαθητή, τις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την πρόοδό του και τη συνολική βελτίωση ανά τετράμηνο. Ο κάθε μαθητής συγκρίνεται στη διαμορφωτική αξιολόγηση, μέσω των ΑΔΕΠ, με τον εαυτό του, με τρόπο ώστε τα τετραμηνιαία Ατομικά Δελτία Προόδου να συμβάλλουν στην τεκμηριωμένη αποτίμηση της προόδου για κάθε μαθητή/μαθήτρια.

Ο φάκελος με τα ΑΔΕΠ είναι αυτός ο οποίος δίνει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η μαθητής/μαθήτρια και οι γονείς ως τακτική ανατροφοδότηση και μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να συνεργαστούν σε κοινότητες μάθησης για τη συζήτηση και αλληλοστήριξη για τυχόν παρεμβάσεις και διαφοροποίηση της διδασκαλίας και μάθησης.

Το Ατομικό Δελτίο Προόδου γίνεται εργαλείο εξαιρετικά χρήσιμο τόσο για τη διδασκαλία όσο και για την αξιολόγηση, διότι περιέχει την περιγραφική ανάλυση των Δεικτών Επιτυχίας και Επάρκειας ή των Γνώσεων, Δεξιοτήτων και Ικανοτήτων που αναλύονται σε αυτούς, όπως φαίνεται στους ενδεικτικούς πίνακες που ακολουθούν στο Παράρτημα.

Εν κατακλείδι το ΑΔΕΠ:

- α) Είναι το εργαλείο εκείνο που στηρίζει τον/την εκπαιδευτικό να διαμορφώσει τη διδασκαλία του στη βάση των πραγματικών αναγκών των μαθητών/μαθητριών του.
- β) Επιτρέπει στον/στην εκπαιδευτικό να ανατρέξει ανά πάσα στιγμή σε αυτό για να υποστηρίξει τις κρίσεις του για την πρόοδο των μαθητών/μαθητριών του.
- γ) Γίνεται εργαλείο αποτελεσματικότερου συντονισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών.

- δ) Δίνει στον/στην εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να συμπληρώσει τεκμηριωμένα τη Σχολική Έκθεση Προόδου/Έλεγχο Προόδου της τελικής αξιολόγησης
- ε) Είναι αποκλειστικά εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης, για διευκόλυνση του αξιολογικού και διδακτικού – ανατροφοδοτικού έργου του εκπαιδευτικού, μέσα από το οποίο αντλεί και μεταφέρει πληροφορίες για την πρόοδο του μαθητή/μαθήτριας.

Διευκρινίζεται ότι τα εργαλεία ΑΔΕΠ, τα οποία προτείνονται στους Πίνακες του Παραρτήματος, δεν είναι αναντικατάστατα ούτε επιδιώκουν να εγκλείσουν την όλη προσπάθεια του/της εκπαιδευτικού και του συστήματος σε σχολαστική και γραφειοκρατική επιτήρηση του κάθε μαθητή/μαθήτριας. Συμπληρώνονται για διευκόλυνση της διαμορφωτικής λειτουργίας της εκπαίδευσης, για σκοπούς ανατροφοδότησης ελλείψεων και ενίσχυσης ταλέντων. Προτείνονται διάφορα εργαλεία, τα οποία δεν είναι υποχρεωτικό να εφαρμοστούν στις προτεινόμενες μορφές. Αυτό που είναι, αδιαμφισβήτητα, μέρος των καθηκόντων των εκπαιδευτικών είναι η παρακολούθηση της μάθησης των μαθητών και οι παρεμβάσεις για βελτίωση και ενίσχυση.

Μπορούν να αντικατασταθούν με τον Κατάλογο της τάξης, όπως ανέφεραν εκπαιδευτικοί κατά τις συναντήσεις με την Επιτροπή (Πίνακας 6), ο οποίος συμπληρώνεται με την ίδια λογική των ΑΔΕΠ, όπως προτείνονται στους υπόλοιπους Πίνακες: με συγκεκριμένες δηλαδή περιγραφικές παρατηρήσεις σε όλους τους τομείς ανάπτυξης του/της μαθητή/μαθήτριας, σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Καλό είναι, για προσωπική χρήση του/της εκπαιδευτικού, να σημειώνεται η πρόταση για παρέμβαση, όπως γίνεται, ενδεικτικά και μόνο, στον Πίνακα 6. Αυτό βέβαια ισχύει, σε κάθε περίπτωση επισήμανσης αδυναμιών, ανεξάρτητα από το εργαλείο που χρησιμοποιείται για τη συγκέντρωση πληροφοριών.

Είναι αυτονόητο και πρέπει να τονιστεί και πάλι ότι η καταγραφή στα ΑΔΕΠ δεν είναι ο σκοπός, αλλά το μέσο για αναγνώριση συγκεκριμένων αναγκών και προγραμματισμό βελτίωσης και ανατροφοδότησης. Είναι σημαντικό τα αποτελέσματα να ανατροφοδοτούν τόσο τον/την μαθητή/μαθήτρια όσο και τον/την ίδιο/α τον/την εκπαιδευτικό και οι πληροφορίες να αξιοποιούνται για βελτίωση των αδυναμιών και ενίσχυση της μάθησης των μαθητών/μαθητριών κάθε μαθησιακής ετοιμότητας. Οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις με διαφοροποίηση εργασίας τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας όσο και στην κατ' οίκον εργασία, αλλά και οι ποικίλες ανατροφοδοτικές εργασίες στην τάξη αξιοποιούνται, σχεδόν σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα και φέρνουν αποτελέσματα.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ – ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η διαμορφωτική και συντρέχουσα αξιολόγηση εφαρμόζεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Τα δεδομένα/πληροφορίες που προκύπτουν από την αξιολόγηση του/της μαθητή/μαθήτριας, με οποιονδήποτε τρόπο και αν έχουν συλλεχθεί πρέπει να αξιοποιούνται με τρόπο που να συμβάλλει στη βελτίωση της μάθησης. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η συλλογή πληροφοριών για την επίδοση από πολλαπλές πηγές και σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα δεν πρέπει να οδηγεί σε μία συνολική/αθροιστική αποτίμηση της επίδοσης, αφού με αυτόν τον

τρόπο δεν εξυπηρετείται ο διαμορφωτικός σκοπός, όπως αναμένεται. Ως εκ τούτου, δεν είναι αρκετό να γίνεται μία λεπτομερής καταγραφή/περιγραφή της επίδοσης του/ της μαθητή/μαθήτριας σε σχέση με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, αλλά αναμένεται ο/η εκπαιδευτικός να προτείνει, να σχεδιάζει και να υλοποιεί συγκεκριμένες δράσεις που μπορούν να οδηγήσουν στη βελτίωση της μάθησης. Για να επιτευχθεί αυτό, οι εκπαιδευτικοί αναμένεται:

- 1) Να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας/ παρέμβασης αλλά και μετά από κάθε μορφή αξιολόγησης.

Η ανατροφοδότηση λειτουργεί εποικοδομητικά, όταν είναι συγκεκριμένη, συσχετίζεται με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα που προσπαθεί να επιτύχει ο/η μαθητής/μαθήτρια, δίνεται έγκαιρα, έτσι ώστε να υπάρχει περιθώριο γρήγορης διόρθωσης/δράσης και βοηθά τον/τη μαθητή/μαθήτρια να αναγνωρίσει πώς μπορεί να καλύψει το μαθησιακό κενό που εντοπίστηκε ή/και να ενισχύσει τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του.

- 2) Να παρέχουν ευκαιρίες παιδαγωγικής παρέμβασης, όπου εντοπίζονται κενά σε σχέση με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Η θεραπευτική εργασία δεν αναφέρεται σε δραστηριότητες εξάσκησης αλλά σε στοχευμένες δραστηριότητες που βοηθούν τον/τη μαθητή/μαθήτρια να ενισχύσει τη μάθησή του.

- 3) Να δημιουργούν ευκαιρίες κατά τις οποίες οι μαθητές/μαθήτριες διορθώνουν/ βελτιώνουν τη δουλειά τους μετά την αξιολόγηση. Η βελτίωση δεν αφορά στο να μπορούν να δίνουν, απλώς, τις σωστές απαντήσεις/λύσεις, αλλά να εντοπίζουν τα λάθη και πώς μπορούν να διορθωθούν.

- 4) Να συσχετίζουν τα λάθη που έκαναν οι μαθητές/μαθήτριες με το περιεχόμενο της διδασκαλίας/παρεμβάσεων (θεωρία, κανόνες, πληροφορίες, διαδικασίες κτλ.), έτσι ώστε να είναι πιο εύκολο να εντοπίσουν το λάθος και στη συνέχεια να το διορθώσουν.

- 5) Να καταρτίζουν ένα «πλάνο δράσης» σε συνεργασία με τους/τις μαθητές/ μαθήτριες (ή/και γονείς) με τα βήματα που πρέπει να γίνουν, για να υπάρξει βελτίωση. Το πλάνο αυτό παρακολουθείται από τον/την εκπαιδευτικό σε τακτά προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα και γίνονται διορθώσεις/αλλαγές όπου χρειάζεται. Στην πορεία του πλάνου ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει τον/τη μαθητή/ μαθήτρια με διάφορους τρόπους (π.χ. υλικό, ανατροφοδότηση, επαναδιδασκαλία).

- 6) Να προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους σε περιπτώσεις όπου εντοπίζονται δυσκολίες σε σχέση με ένα προσδοκώμενο αποτέλεσμα σε σχετικά μεγάλο αριθμό μαθητών/μαθητριών.

Για να επιτυγχάνεται ο διαμορφωτικός σκοπός της αξιολόγησης, είναι, επιπλέον, σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να αξιοποιούν στρατηγικές αξιολόγησης που βοηθούν στον εντοπισμό παρανοήσεων, ελλείψεων, δυσκολιών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.

Ακόμη θα πρέπει να κατασκευάζουν ποιοτικές δραστηριότητες αξιολόγησης. Η ποιότητα των δραστηριοτήτων αξιολόγησης αποτελεί βασική παράμετρο, όποιο σκοπό και αν εξυπηρετεί η αξιολόγηση. Εάν οι δραστηριότητες που αξιοποιεί ένας εκπαιδευτικός, για να αξιολογήσει δεν χαρακτηρίζονται από εγκυρότητα και αντιπροσωπευτικότητα, τότε τα αποτελέσματα που προκύπτουν είναι προβληματικά και συνεπώς αναιρείται η όποια προσπάθεια για αξιοποίησή τους.

Η σχετική βιβλιογραφία αλλά και η αποτελεσματική πρακτική εφαρμογή προσφέρει πολλές προτάσεις, οι οποίες με κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών θα ενισχύσουν τον σκοπό της διαμορφωτικής αξιολόγησης που δεν είναι άλλος από τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η προϋπόθεση που τίθεται σχετικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν υποδηλώνει ότι η αλλαγή με βάση τις αρχές του προτεινόμενου Συστήματος Αξιολόγησης δεν μπορεί να αρχίσει αμέσως. Η σταδιακή αλλαγή στην εκπαίδευση επιφέρει πιο γρήγορα αλλαγή κουλτούρας και συνηθειών πολλών χρόνων.

Προδημοτική Εκπαίδευση

Προτείνεται η περιγραφική διαμορφωτική αξιολόγηση στην Προδημοτική εκπαίδευση, με σκοπό την παρακολούθηση και υποβοήθηση της ανάπτυξης – προόδου του κάθε παιδιού στους τομείς: Νοητική Ενδυνάμωση, Κινητικές Ικανότητες, Συναισθηματική Ενδυνάμωση, Προσωπική και Κοινωνική Συνειδητοποίηση (ετοιμασία φύλλου ανάπτυξης του παιδιού κατά δίμηνο με σε συγκεκριμένες δεξιότητες, οι οποίες απορρέουν από τους Τομείς Ανάπτυξης, τη Γλώσσα και τα Μαθηματικά, στο οποίο φαίνεται η πρόοδος κάθε παιδιού).

Πίνακας ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ 1: ΑΔΕΠ

Επιδεικνύεται ο απαραίτητος σεβασμός στον διαφορετικό ρυθμό ανάπτυξης και κοινωνικοποίησης. Περιγραφικές σημειώσεις ανά δίμηνο και τετράμηνο στα δύο γνωστικά αντικείμενα και στη συμμετοχή του παιδιού, με σκοπό να διαγνωστεί ο βαθμός ωρίμανσης και η υποβοήθηση των διαφορετικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε αυτό.

Δεν διενεργείται οποιαδήποτε συγκριτική αξιολόγηση. Εισάγεται το Ατομικό Δελτίο Προόδου σε επανερχόμενους βασικούς σκοπούς, π.χ. κατανόηση και χρήση στον λόγο νέων εννοιών/νέων διαδικασιών, ανάπτυξη αφηγηματικού λόγου, δεξιότητας περιγραφής, όπως και σε για επιδιώξεις και δεξιότητες στους καθορισμένους στο Αναλυτικό Πρόγραμμα τομείς ανάπτυξης/ενδυνάμωσης και συνειδητοποίησης, με βάση την παρατήρηση από τη νηπιαγωγό και τη συμπλήρωσή της ανά τρίμηνο.

Δίνεται έμφαση σε Στάσεις και Αξίες: π.χ. Ομαδικότητα, Συνεργατικότητα, Συμμετοχή σε ελεύθερο και δομημένο παιχνίδι, Επιμονή, Επικοινωνιακές δεξιότητες, Προγραμματισμός, Αποδοχή Κανόνων κοινωνικής συνύπαρξης.

Δημοτική Εκπαίδευση

Εισάγεται το Ατομικό Δελτίο Προόδου (ΑΔΕΠ), κατά μάθημα, με περιγραφική αξιολόγηση και βαθμό επίτευξης των Δεικτών Επιτυχίας το οποίο συμπληρώνεται ανά ενότητα/ομάδα δεικτών επιτυχίας- θεματικού περιγράμματος. Χρησιμοποιείται η κλίμακα: Πλήρης Επίτευξη, Επαρκής Επίτευξη, Μερική Επίτευξη, Μη Ικανοποιητική Επίτευξη. Τα βασικά κριτήρια που καθοδηγούν τον/την εκπαιδευτικό στη χρήση της πιο πάνω κλίμακας για αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των Δεικτών Επιτυχίας αναλύονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (ΔΕ)

Τα ΑΔΕΠ τεκμηριώνουν την τετράμηνη Σχολική Έκθεση Προόδου (ΣΕΠ) η οποία περιλαμβάνει και την πρόοδο στις γραπτές δοκιμασίες και την προφορική αξιολόγηση και την εστιασμένη παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών/ μαθητριών. Τα ΑΔΕΠ συνιστούν μαζί με τη ΣΕΠ έναν επικοινωνιακό τρόπο επικοινωνίας όλων των εταίρων της εκπαίδευσης και συμβάλλουν στην ανάπτυξη κοινής αντίληψης για τη διδασκαλία και τη μάθηση μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών/μαθητριών και γονέων.

Η διαμορφωτική αξιολόγηση είναι υπό έμφαση σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου, είτε περιγραφικά είτε με κλίμακες επίτευξης των Δεικτών Επιτυχίας ή κλίμακες συχνότητας εμφάνισης συγκεκριμένων συμπεριφορών, όπως φαίνεται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Μ.Σ.Κ. ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ/ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ –ΑΔΕΠ (ΔΕ)

Οι Πίνακες 1 και 2 αποτελούν ενδεικτικά/υποβοηθητικά εργαλεία για τον/την εκπαιδευτικό, οι οποίοι δεν δεσμεύονται να ακολουθήσουν τον συγκεκριμένο τύπο. Ωστόσο, προτείνεται ως ένα πολύ καλό ενδεικτικό μέσο, που βοηθά τον/την εκπαιδευτικό να έχει αποτελέσματα προόδου του/της μαθητή/μαθήτριας για τεκμηρίωση των χαρακτηρισμών με τους οποίους συμπληρώνει τη Σχολική Έκθεση Προόδου ανά τετράμηνο. Η συμπλήρωση του ΑΔΕΠ δεν απαιτεί ούτε και πρέπει να οδηγήσει τον/την εκπαιδευτικό σε σχολαστική και γραφειοκρατική αντιμετώπιση συμπλήρωσης πινάκων, αλλά σε διεύρυνση των προοπτικών ανάπτυξης και αξιολόγησης των μαθητών.

Εναλλακτικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το ΑΔΕΠ-Κατάλογος της τάξης (Πίνακας 6), ο οποίος περιέχει τις περιγραφικές παρατηρήσεις, όπως στους Πίνακες 1 και 2.

Μέση Εκπαίδευση

Εισάγεται το Ατομικό Δελτίο Προόδου, κατά μάθημα, με διάφορες εναλλακτικές μορφές. Ενδεικτικά, ο Πίνακας 3 στο Παράρτημα, αναφέρεται σε περιγραφική και επί % επίτευξη των δεικτών και συμπληρώνεται ανά ενότητα δεικτών επιτυχίας, π.χ. κατά δίμηνο (Πίνακας 3).

Πίνακας 3: ΑΔΕΠ (ΜΕ)

Εναλλακτικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το ΑΔΕΠ-Κατάλογος της τάξης (Πίνακας 6), τόσο για τη Μέση Εκπαίδευση όσο και για την Τεχνική. Ο κατάλογος περιέχει συγκεκριμένες περιγραφικές παρατηρήσεις σε σχέση με τους Δείκτες/ Προσδοκώμενα Αποτελέσματα. Επαναλαμβάνεται, ότι οι Πίνακες περιλαμβάνουν ενδεικτικά εργαλεία διαμορφωτικής αξιολόγησης και ότι σημασία έχουν οι πληροφορίες που συλλέγονται, όπως και οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που απορρέουν από αυτές.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 4, εισάγονται, επίσης, ΑΔΕΠ για Οριζόντιες Γνωστικές, Συναισθηματικές και Κοινωνικές Δεξιότητες, σύμφωνα και με τις emphάσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης, οι οποίες διαχέονται και καλλιεργούνται μέσα από όλα τα μαθήματα και τις δραστηριότητες του σχολείου. Ονομάζουμε οριζόντιες δεξιότητες αυτές που αναμένεται να καλλιεργούνται μέσα από κάθε μάθημα και σύμφωνα με τις ειδικές απαιτήσεις του κάθε γνωστικού αντικείμενου, όπως και μέσα από δραστηριότητες εκτός του σχολικού προγράμματος ή διαθεματικές και διεπιστημονικές εργασίες.

Η σημασία των ΑΔΕΠ που αφορούν δεξιότητες είναι πολύ μεγάλη σήμερα σε όλα τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα. Θεωρούνται κομβικές για την ανάπτυξη του μαθητή και τη διδασκαλία και μάθηση, η οποία δεν στηρίζεται και δεν αποβλέπει σε απομνημόνευση. Είναι ερευνητικά αποδεδειγμένο ότι οι emphάσεις της αξιολόγησης καθορίζουν τόσο τις emphάσεις του αναλυτικού προγράμματος όσο και της διδασκαλίας και όχι αντίστροφα. Δηλαδή, αν αξιολογούμε απομνημόνευση, ό,τι άλλο κι αν επιδιώκουν τα Αναλυτικά Προγράμματα δεν θα επιτευχθεί, διότι σε αυτό θα δίνουν έμφαση και οι μαθητές/μαθήτριες και οι εκπαιδευτικοί. Επομένως, είναι ανάγκη ο/η εκπαιδευτικός να παρακολουθεί την ανάπτυξη του μαθητή/μαθήτριας σε σχέση με την απόκτηση και εφαρμογή δεξιοτήτων, για να προσαρμόζει ανάλογα τη διδασκαλία.

Τονίζεται ότι η πρόταση για καλλιέργεια οριζόντιων δεξιοτήτων, όπως παρουσιάζεται δειγματικά στον Πίνακα 4, δεν απαιτεί ούτε και πρέπει να οδηγήσει τον εκπαιδευτικό σε σχολαστική και γραφειοκρατική διαδικασία συμπλήρωσης πινάκων, αλλά σε διεύρυνση των προοπτικών ανάπτυξης και αξιολόγησης των μαθητών. Ταυτόχρονα, οι οριζόντιες δεξιότητες γίνονται βασικοί άξονες της διδασκαλίας

5. ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Εφόσον είναι παραδεκτό από όλους τους ενδιαφερόμενους ότι η αξιολόγηση, με το ισχύον σύστημα, ιδιαίτερα στη Μέση Εκπαίδευση, απαιτεί αποστήθιση, καθώς και εκμάθηση συγκεκριμένων απαντήσεων, οι οποίες υπαγορεύονται, πολλές φορές, από τον/την εκπαιδευτικό, ως προετοιμασία για την εξέταση, είναι φανερό ότι αυτό δεν μπορεί να διορθωθεί, αν δεν αλλάξει ο τρόπος διδασκαλίας και αξιολόγησης.

Στον αντίποδα της απομνημόνευσης και της εξέτασης απαντήσεων, οι οποίες απομνημονεύονται μόνο και μόνο για τους σκοπούς της εξέτασης, βρίσκεται η Αυθεντική Αξιολόγηση. Είναι η διαδικασία κατά την οποία οι μαθητές δείχνουν την ικανότητά τους να εφαρμόζουν τη βασική γνώση σε νέα προβλήματα, να μεταφέρουν αυτά που έχουν μάθει σε νέο περιβάλλον στο πλαίσιο των μαθημάτων, αλλά και ασκώντας δεξιότητες και σε προβλήματα – καταστάσεις του πραγματικού κόσμου και της ζωής.

Χαρακτηριστική είναι η αναφορά ότι κατά τη διαδικασία αυθεντικής αξιολόγησης

«Δεν αρκεί ο μαθητής να γνωρίζει επιστήμη, αλλά να δρα ως επιστήμονας».

Επομένως, η αυθεντική μάθηση και αξιολόγηση δεν αναφέρονται σε γνώση και αποστήθιση, αλλά σε μεταφορά γνώσης και δεξιοτήτων σε νέα προβλήματα και περιβάλλοντα, σε διαθεματικές και διεπιστημονικές προσεγγίσεις, σε προβλήματα με πολλαπλές λύσεις και εφαρμογή αποκλίνουσας και δημιουργικής σκέψης. Ένα παράδειγμα αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης είναι και η ανάπτυξη και παρουσίαση του πρότζεκτ, το οποίο προϋποθέτει τη μεταφορά της γνώσης σε νέο περιβάλλον μέσα και έξω από το σχολείο.

Η αναγκαιότητα για αυθεντική αξιολόγηση προκύπτει από το γεγονός ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αυθεντική μάθηση. Όπως εξετάζουμε, έτσι πρέπει να διδάσκουμε και αυτά να μαθαίνουν οι μαθητές.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η δημιουργία τράπεζας υλικού αυθεντικής αξιολόγησης και η επιμόρφωση για διδακτικές προτάσεις αυθεντικής διδασκαλίας. Το υλικό μπορεί να αναπτυχθεί σε σχολική βάση στα πλαίσια της Επαγγελματικής Μάθησης των Εκπαιδευτικών και παράλληλα στα γραφεία των οικείων Επιθεωρήσεων με τη συμβολή των αποσπασμένων συμβούλων αλλά και σε σχολική βάση, στο πλαίσιο της ετοιμασίας δειγματικών διδασκαλιών και σεμιναρίων, όπου αυτό, με την υποστήριξη μεντόρων, είναι εφικτό.

Χρειάζεται, επίσης, η διασύνδεση της κατ' οίκον εργασίας και γενικά των εργασιών γραπτής και προφορικής αξιολόγησης των μαθητών/μαθητριών, εντός και εκτός της αίθουσας διδασκαλίας, με την αυθεντική μάθηση και αξιολόγηση.

Όπως για τη χρήση των εργαλείων διαμορφωτικής αξιολόγησης, έτσι και για την εφαρμογή αυθεντικής αξιολόγησης τίθεται ως απαραίτητη προϋπόθεση η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, μέσα στα πλαίσια του προγράμματος Επαγγελματικής Ανάπτυξης και της συνεχούς παιδαγωγικής ανάπτυξης σε επίπεδο σχολείου.

6. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ένα από τα μειονεκτήματα που έχουν επισημανθεί από όλα τα μέλη της Επιτροπής, ιδιαίτερα για τη Μέση Εκπαίδευση, είναι το ότι η αξιολόγηση γίνεται, σχεδόν αποκλειστικά, με τα γραπτά διαγωνίσματα και τις τελικές εξετάσεις. Στο προτεινόμενο Σύστημα Αξιολόγησης δίνεται έμφαση στην προφορική αξιολόγηση, η οποία αναλύεται σε μορφές και εργαλεία.

Η πρόοδος του/της μαθητή/μαθήτριας, όπως φαίνεται στα ΑΔΕΠ, είναι σημαντικό στοιχείο θετικής αξιολόγησης, η οποία αναμένεται να διαγνωστεί και στις εξετάσεις τετραμήνων, στις βαθμίδες που εφαρμόζεται ο θεσμός.

Η προφορική αξιολόγηση στηρίζεται στον έλεγχο αποτελεσμάτων, ο οποίος γίνεται με άλλα μέσα, πέραν της γραπτής αξιολόγησης με δοκίμια και τελικές εξετάσεις. Σε αυτά περιλαμβάνεται η παρακολούθηση και αποτίμηση της αποτελεσματικής συμμετοχής του/της μαθητή/μαθήτριας στο καθημερινό μάθημα, η πρόοδος που επιτυγχάνει στην επίλυση των ασκήσεων στην τάξη, οι απαντήσεις σε προφορικές ερωτήσεις, η ανταπόκριση στην κατ' οίκον εργασία, με έμφαση στη διαδικασία της μάθησης και όχι στο τελικό αποτέλεσμα που μπορεί να αντιγραφεί από οποιονδήποτε, η αξιολόγηση των εργασιών project και οι δημιουργικές εργασίες.

Ως ασφαλιστική δικλίδα για την αντικειμενική αξιολόγηση της προφορικής επίδοσης είναι η αξιολόγηση μέσα από πολλαπλές πηγές και με διαφορετικά κριτήρια και εργαλεία.

Η εισαγωγή των ΑΔΕΠ στο σύστημα αξιολόγησης για την περιγραφική αποτίμηση της μάθησης, μέσω εργαλείων καταγραφής και αποτίμησης της προόδου, οδηγούν σε συγκεκριμένη παιδαγωγική παρέμβαση και συμβάλλουν, μαζί με τους εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης που προτείνονται πιο κάτω και στην προφορική αξιολόγηση των μαθητών/μαθητριών. Η πρόοδος του/της μαθητή/ μαθήτριας, με βάση τα ΑΔΕΠ, αποτιμάται θετικά.

Ως ενδεικτικές μορφές αξιολόγησης της προφορικής επίδοσης προτείνονται:

1) Κατ' οίκον εργασίες

Σύμφωνα με την εκπαιδευτική έρευνα, η κατ' οίκον εργασία είναι θετικά συνδεδεμένη με τη βελτίωση της επίδοσης των μαθητών/μαθητριών, εφόσον η έμφαση τόσο κατά την εργασία στο σπίτι όσο και κατά τη συζήτησή της στην τάξη, πριν και μετά την εκπόνησή της, δίνεται στη διαδικασία μάθησης και όχι σε αυτό καθαυτό το αποτέλεσμα.

Τη σημασία της κατ' οίκον εργασίας αναδεικνύουν αρκετές ερευνητικές εργασίες, όπως και η τελευταία έρευνα του ΚΕΕΑ (2018) για τους μαθητές με κίνδυνο αναλφαβητισμού. Η κατ' οίκον εργασία, επίσης, είναι σήμερα ουσιαστικό εργαλείο διαφοροποίησης, δεδομένου ότι χρησιμοποιείται ως ένας από τους τρόπους ενίσχυσης των αδυναμιών των μαθητών/μαθητριών, αλλά και των ταλέντων τους, με δραστηριότητες οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωσή τους, αλλά και στην αύξηση του χρόνου εμπέδωσης, ο οποίος είναι διαφορετικός για κάθε μαθήτρια/μαθητή.

Έχει τεθεί το θέμα της ποσότητας της κατ' οίκον εργασίας, η οποία δεν πρέπει να είναι δυσβάστακτη για τους/τις μαθητές/μαθήτριες με πέντε, κατά μέσο όρο, διαφορετικά μαθήματα κάθε μέρα, όπως και το θέμα του χρόνου που αφιερώνεται σε αυτή. Πριν δοθεί

απάντηση στα θέματα χρόνου και ποσότητας πρέπει να είναι ξεκάθαρο στον/την εκπαιδευτικό και τον/τη μαθητή/μαθήτρια ότι η κατ' οίκον εργασία δεν «γίνεται για να γίνει» ούτε ανατίθεται επειδή

«πρέπει» να ανατεθεί. Εξυπηρετεί συγκεκριμένο σκοπό, την εμπέδωση των εμφάσεων του μαθήματος ημέρας και την ενασχόληση μαθητών/μαθητριών με θέματα στα οποία παρουσιάζουν διαγνωσμένες αδυναμίες/προαπαιτούμενη γνώση για περαιτέρω μάθηση. Επίσης, μπορεί να έχει τη μορφή περαιτέρω εμβάθυνσης και σύνθεσης για μαθητές/μαθήτριες με υψηλή επίδοση και ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο μάθημα.

Αυτό δεν σημαίνει ότι τιμωρούμε κάποιους μαθητές με κατ' οίκον εργασία, αλλά ότι πρέπει να ιεραρχούμε την κατ' οίκον εργασία με τρόπο που όλοι να επωφελούνται, αφήνοντας ως προαιρετικές κάποιες δραστηριότητες, οι οποίες οδηγούν πέρα από τον σκοπό του συγκεκριμένου μαθήματος, όπως είναι η πρακτική για τη διαφοροποιημένη κατ' οίκον εργασία σε όλα τα επίπεδα ετοιμότητας των μαθητών μιας τάξης.

Είναι αυτονόητο ότι σε καμιά περίπτωση η κατ' οίκον εργασία δεν δίνεται για να συμπληρωθεί εκείνο που δεν «προλάβαμε» να διδάξουμε. Όσον αφορά τον χρόνο ενασχόλησης του μαθητή, αυτός διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία και τις ανάγκες του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας.

Σημαντικότερη, όμως, πτυχή της κατ' οίκον εργασίας είναι η προετοιμασία των μαθητών/μαθητριών γι' αυτήν και ο τρόπος διόρθωσής της. Κάτω από αυτή την προοπτική, η αξιολόγησή της γίνεται με εναλλακτικούς τρόπους και όχι, αποκλειστικά, με ανακοίνωση του αποτελέσματος ή επίλυση στον πίνακα. Ως εναλλακτικοί τρόποι προτείνονται:

- Εξέταση της κατ' οίκον εργασίας με επίλυση νέας άσκησης, με τις ίδιες διαδικασίες αλλά με νέα δεδομένα
- Ετεροαξιολόγηση μεταξύ των μαθητών/μαθητριών, ανά δύο, για το «πώς σκέφτομαι» για την εκπόνηση της εργασίας
- Καταγραφή από τη/τον μαθήτρια/μαθητή την ώρα που εργάζεται στο σπίτι των δυσκολιών και αποριών που αντιμετωπίζει και επεξεργασία όλων των δυσκολιών στην αίθουσα διδασκαλίας.

Είναι αυτονόητο ότι η ποιότητα των δραστηριοτήτων που καλούνται να διεκπεραιώσουν οι μαθητές/μαθήτριες είναι βασικός παράγοντας για αποτελεσματική μάθηση. Η οποιαδήποτε κατ' οίκον εργασία πρέπει να είναι δημιουργικό συμπλήρωμα της εργασίας που γίνεται στην τάξη, αφού η βασική εργασία που οδηγεί στη μάθηση πρέπει να γίνεται μέσα στην τάξη. Ανεξάρτητα από τη σημασία που μπορούμε να αποδώσουμε στην κατ' οίκον εργασία σε σχέση με τη διαδικασία της μάθησης, αυτή θα πρέπει να αξιολογείται, αφού θεωρούμε την αξιολόγηση ως αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας.

Για να διαδραματίζουν οι εργασίες αυτές θετικό ρόλο, πρέπει να πληρούν προϋποθέσεις ποιότητας και διδασκαλίας σε τάξεις μικτής ετοιμότητας:

- Να μην στηρίζονται στη συνεχή βοήθεια άλλων, για να ολοκληρωθούν.

- Να είναι προσεκτικά διαβαθμισμένες και να ανταποκρίνονται στις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα, τα μέσα και το χρόνο των μαθητών/μαθητριών.
- Να συμβάλλουν στην εμπέδωση και εφαρμογή όσων έχουν διδαχθεί.
- Να καλλιεργούν την αυτενέργεια και την πρωτοβουλία των μαθητών/ μαθητριών.
- Να στηρίζονται για την ολοκλήρωσή τους σε διαδικασίες οι οποίες έχουν γίνει πλήρως κατανοητές από όλους τους/τις μαθητές/μαθήτριες, πριν φύγουν από την τάξη.
- Να έχουν διατυπωθεί, με τη συζήτηση στην τάξη και τη συμμετοχή των μαθητών/ μαθητριών, τα κριτήρια αξιολόγησης της εργασίας.

Μια εργασία που δεν ελέγχεται από τον/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα ισοδυναμεί, πολλές φορές, με εργασία που δεν έγινε, γιατί ούτε τα λάθη διορθώνονται ούτε παρέχεται στον μαθητή η επιβράβευση που αποτελεί βασικό κίνητρο ενίσχυσης της προσπάθειάς του. Ακόμη, η αξιολόγηση της εργασίας στο σπίτι μάς βοηθά να συγκεντρώσουμε πληροφορίες για τον βαθμό στον οποίο οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι της διδασκαλίας έχουν επιτευχθεί και επομένως αποτελεί μέρος της αυτοαξιολόγησης του/της εκπαιδευτικού.

Είναι αυτονόητο ότι ο χρόνος εργασίας των μαθητών/μαθητριών στο σπίτι δεν πρέπει να επιβαρύνει την ικανότητα και διάθεσή τους να εργαστούν.

2) Γραπτές βαθμολογητές ασκήσεις στην τάξη βάσει των Δεικτών Επάρκειας/ Επιτυχίας (Γνώσεων, Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων).

Οι ασκήσεις/δραστηριότητες πρέπει να είναι σύντομες, ως προς τον χρόνο και το περιεχόμενο ύλης, προειδοποιημένες και περιορισμένες στον αριθμό. Λειτουργούν ως συντρέχουσα αξιολόγηση και είναι μέσο ανατροφοδότησης εκπαιδευτικού και μαθητριών/μαθητών για τα αποτελέσματα της διδασκαλίας και της μάθησης.

3) Πρότζεκτ – Ατομική ή Συνεργατική Εργασία

Είναι στη διακριτική ευχέρεια της σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών, όπως ισχύει και για όλες τις προτεινόμενες, ενδεικτικές, μορφές προφορικής αξιολόγησης ο τρόπος με τον οποίον τα πρότζεκτ θα αξιοποιηθούν στη διδακτική πράξη. Τονίζεται ότι σε κάθε μαθητή/μαθήτρια δεν πρέπει να ανατίθενται περισσότερα από ένα-δύο πρότζεκτ ανά τετράμηνο και ότι προϋπόθεση αλλά και αποτέλεσμα ανάληψης πρότζεκτ είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων. Αυτό σημαίνει ότι οι διδάσκοντες/διδάσκουσες, ανά τάξη, θα πρέπει να συντονίζονται για την ανάθεσή τους.

Η συνεργασία ειδικοτήτων για την ανάθεση διεπιστημονικών και διαθεματικών πρότζεκτ πρέπει να ενθαρρύνεται.

4) Συμμετοχή του/της μαθητή/μαθήτριας στις καθημερινές εργασίες του μαθήματος

Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν την ενεργή συμμετοχή, το ενδιαφέρον και την προσφορά του/της μαθητή/μαθήτριας σε καθημερινή βάση μέσα στην τάξη, όπως τις δεξιότητες παρουσίασης των εργασιών τους, τη συνεργατικότητα και τη συμβολή τους στο εποικοδομητικό

κλίμα εργασίας στην τάξη.

5) Παιγνίδι ερωτήσεων και απαντήσεων (quiz)

Δίνονται διάφορες ερωτήσεις στις βασικές εμφάσεις του μαθήματος που οδηγούν στα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Ο σκοπός των ερωτήσεων είναι να βοηθήσουν εκπαιδευτικούς και μαθητές να αξιολογούν τη μάθηση που έχει επιτευχθεί, ούτως ώστε να μπορούν να την ανατροφοδοτούν.

6) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης

Οι δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης βοηθούν τους/τις μαθητές/μαθήτριες να κατανοήσουν τα κριτήρια αξιολόγησης και πού βρίσκεται το λάθος ή η έλλειψη αλλά και η ορθή διαδικασία προσέγγισης των διαφόρων ασκήσεων/δραστηριοτήτων. Προϋπόθεση είναι ο καθορισμός συγκεκριμένων κριτηρίων, μέσα από συζήτηση με τους/τις μαθητές/μαθήτριες. Η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών των κριτηρίων αξιολόγησής τους είναι ένα σημαντικό βήμα για να μαθαίνουν πώς να εργάζονται και πώς να μαθαίνουν.

7) Δραστηριότητες εκτός της αίθουσας διδασκαλίας

Σε αντίθεση με τα διαγωνίσματα και τις εξετάσεις είναι εναλλακτικοί τρόποι και εργαλεία αυθεντικής αξιολόγησης, οι οποίοι επιτελούνται σε ευκαιριακό χρόνο ή «χωρίς καθορισμένο χρόνο», σε όλη τη διάρκεια του τετραμήνου/σχολικού έτους και περιλαμβάνουν, για παράδειγμα: ιδιαίτερες επιδόσεις και δραστηριοποίηση μαθητριών/μαθητών σε σχολικές δραστηριότητες, σε ενδοσχολικούς ή/και εξωσχολικούς διαγωνισμούς και εκδηλώσεις, ατομικές δημιουργικές εργασίες.

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων αναζήτησης, αξιολόγησης και χρήσης πληροφοριών, η αποτίμηση της δημιουργικής ενασχόλησης των μαθητών/μαθητριών με συμμετοχή σε θέατρο, τέχνη, αθλητικές και μουσικές εκδηλώσεις, σε εκθέσεις και διαγωνισμούς, σε ενδοσχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητες και σε δράσεις εθελοντικής κοινωνικής προσφοράς είναι σημαντικές τόσο για την ανάπτυξη των μαθητών/μαθητριών όσο και για τη δημιουργία κινήτρων.

Οι εκδηλώσεις Δημιουργικότητας, Δράσης και Κοινωνικής Προσφοράς, οι οποίες συμπίπτουν με τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, μπορούν να περιλαμβάνονται στον Προσωπικό Φάκελο Επιτευγμάτων των μαθητών (portfolio), να συνυπολογίζονται στον προφορικό βαθμό και να αξιολογούνται, με τον καθορισμό κριτηρίων και ανάλογης κλίμακας βαθμολόγησης. Τα κριτήρια καθορίζονται με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών/μαθητριών και ανακοινώνονται από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Ο Προσωπικός Φάκελος Επιτευγμάτων είναι εργαλείο αυτοαξιολόγησης, ο οποίος συμβάλλει και στη συνολική, εκ μέρους των εκπαιδευτικών, αποτίμηση των επιτευγμάτων των μαθητών/μαθητριών.

Γίνεται εισήγηση να εισαχθεί, σταδιακά, ο ηλεκτρονικός Προσωπικός Φάκελος Επιτευγμάτων (e-portfolio).

Επισημαίνεται ότι κύριος στόχος είναι, με την υποστήριξη του σχολείου και την παροχή

ευκαιριών σε όλους τους μαθητές/μαθήτριες, να ενθαρρυνθούν όλοι να αναλάβουν ρόλους για εθελοντική προσφορά και να ασχοληθούν δημιουργικά, χωρίς αποκλεισμούς όσων δεν έχουν εκ των προτέρων την ενθάρρυνση ή/και την ευχέρεια από το σπίτι.

8) Η όλη συμπεριφορά και επίδοση της/του μαθήτριας/μαθητή στα εργαστηριακά μαθήματα και στις ειδικές αίθουσες.

Η ιδιαιτερότητα της Τεχνικής Εκπαίδευσης, αλλά και αρκετών μαθημάτων στη Μέση Γενική Εκπαίδευση, με την έμφαση στα εργαστηριακά μαθήματα, απαιτεί καθορισμό συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης, η οποία θεωρείται προφορική και αφορά την εργασία του/της μαθητή/μαθήτριας στα εργαστήρια. Τα συγκεκριμένα κριτήρια για τα εργαστηριακά μαθήματα καθορίζονται ανά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης και αφορούν αξιολόγηση της διαδικασίας, τον βαθμό ανταπόκρισης στις οδηγίες, η ακρίβεια των μετρήσεων, η ανάπτυξη διερευνητικής «επιστημονικής» στάσης, οι προϋποθέσεις ασφάλειας στην εργασία, η συνεργατική στάση και οι δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας, η παρουσίαση του αποτελέσματος.

Ιδιαίτερη πρέπει να είναι και η αντιμετώπιση της Παραγωγής Γραπτού Λόγου (Έκθεσης) στα φιλολογικά μαθήματα. Υποχρεωτικά, η Έκθεση, με βάση τον σχετικό Κανονισμό στη Μέση Εκπαίδευση, συμπεριλαμβάνεται στις μορφές προφορικής εξέτασης στο μάθημα των Νέων Ελληνικών.

Από τις προτεινόμενες πιο πάνω μορφές προφορικής αξιολόγησης προτείνεται ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιεί τρεις τουλάχιστον, ανάλογα με την ιδιαιτερότητα και τις απαιτήσεις του μαθήματός.

Με βάση σχετικό Κανονισμό, στο Γυμνάσιο, στο Λύκειο και στις Τεχνικές Σχολές, το 60% του τελικού βαθμού κάθε μαθητή/μαθήτριας προκύπτει από την προφορική βαθμολογία.

Τα κριτήρια αξιολόγησης όσο και η ποσόστωση στη βαθμολόγηση της προφορικής επίδοσης (η οποία, συνολικά, έχει συμπεριληφθεί για τη Μέση εκπαίδευση στους Κανονισμούς), μπορούν να διαφοροποιούνται ανάλογα με την ειδικότητα, γι' αυτό και κρίνεται σκόπιμο αυτά να καθοριστούν κατά ειδικότητα και να κοινοποιούνται από την αρχή κάθε σχολικής χρονιάς στους μαθητές/μαθήτριες. Εννοείται ότι σε καμιά περίπτωση δεν έχουν οι γραπτές ασκήσεις τη μεγαλύτερη αξία.

7. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ενώ ο σκοπός της διαμορφωτικής και της συντρέχουσας αξιολόγησης είναι να συμβάλει στην ανατροφοδότηση και παρέμβαση για την πρόοδο του/ της μαθητή/μαθήτριας κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, ο σκοπός της συγκριτικής αξιολόγησης είναι η διαπίστωση του βαθμού επίτευξης των αναμενόμενων τελικών αποτελεσμάτων είτε στο τέλος του σχολικού έτους είτε ανά τετράμηνο.

Στην Προδημοτική Εκπαίδευση η παρατήρηση της συμπεριφοράς, η αξιολόγηση με τη μορφή εκτέλεσης δραστηριοτήτων και η συμμετοχή στο παιχνίδι και στο μάθημα μπορούν να δώσουν

περιγραφικά τόσο τη συχνότητα εμφάνισης επιθυμητών συμπεριφορών και δεξιοτήτων όσο και τον βαθμό επίτευξης των Επιδιώξεων.

Για την υλοποίηση των πιο πάνω προτείνεται η Εισαγωγή της Σχολικής Έκθεσης Προόδου (ΣΕΠ) για την προδημοτική τάξη, στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Πίνακας ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ 2: ΣΕΠ

Στη Δημοτική Εκπαίδευση η παρατήρηση της συμπεριφοράς, οι γραπτές δοκιμασίες και η συμμετοχή στο μάθημα μπορούν να δώσουν περιγραφικά τόσο τη συχνότητα εμφάνισης επιθυμητών συμπεριφορών και δεξιοτήτων όσο και τον βαθμό επίτευξης των Δεικτών Επιτυχίας ως τελική αξιολόγηση, χωρίς να είναι αναγκαίος ο καθορισμός ανάλογων ποσοστών.

Για την υλοποίηση των πιο πάνω προτείνεται η Εισαγωγή της Σχολικής Έκθεσης Προόδου (ΣΕΠ), ανά τετράμηνο, η οποία θα στηρίζεται στην πρόοδο που παρατηρείται με βάση τα Ατομικά Δελτία Προόδου (ΑΔΕΠ) της διαμορφωτικής αξιολόγησης και την περιγραφική αξιολόγηση με γραπτές ή άλλης μορφής δοκιμασίες, ειδικότερα σε μαθήματα τέχνης, φυσικής αγωγής, μουσικής, κ.ά.

Η μορφή και το περιεχόμενο της ΣΕΠ στηρίζονται στην αντίστοιχη ΣΕΠ που προτείνει η Έκθεση 2016, με μικρές διαφοροποιήσεις (Πίνακας 5).

Πίνακας 5: ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ-ΣΕΠ (ΔΕ)

Η υιοθέτηση των ΑΔΕΠ και ΣΕΠ, ως εργαλείων αξιολόγησης και καταγραφής της προόδου του μαθητή και επικοινωνίας με κάθε ενδιαφερόμενο συμβάλλει στην ποιοτική καταγραφή των επιτευγμάτων των μαθητών/μαθητριών και στην πληρέστερη εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των τελικών αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε όλους τους τομείς ανάπτυξης.

Η αξιολόγηση με χρήση της ΣΕΠ, η οποία θεμελιώνεται στην περιγραφική καταγραφή της προόδου με βάση τα ΑΔΕΠ, κατά θεματική ενότητα και τομέα ανάπτυξης, δίνει έμφαση στην περιγραφή της εξέλιξης της προόδου σε σχέση με αναμενόμενες συμπεριφορές.

Τα βασικά στοιχεία της δομής της ΣΕΠ αναφέρονται στα ΑΔΕΠ και περιλαμβάνουν και τις γραπτές ή άλλες δοκιμασίες κατά τη διάρκεια του τετραμήνου.

Προτείνεται η εισαγωγή των τετραμήνων στο δημοτικό σχολείο και η πληροφόρηση των γονέων με βάση τη ΣΕΠ δύο φορές τον χρόνο (τέλος Ιανουαρίου και τέλος σχολικής χρονιάς). Στο τέλος της χρονιάς να συμπεριλαμβάνονται και τα αποτελέσματα Ιανουαρίου, ώστε να φαίνεται και η εξελικτική πρόοδος του/της μαθητή/μαθήτριας. Η ενδιάμεση ενημέρωση των μαθητών/μαθητριών και γονέων στη βάση των ΑΔΕΠ είναι απαραίτητη. Τα ΑΔΕΠ και η ΣΕΠ συμπληρώνεται από τον/τη δάσκαλο/δασκάλα-υπεύθυνο τμήματος, σε συνεργασία με τους/τις υπόλοιπους/ες δασκάλους/ες που διδάσκουν στο τμήμα.

Στη Μέση Εκπαίδευση, σύμφωνα με τον Κανονισμό 7(7)(α)(i) των περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμών του 2017, έχουν εισαχθεί στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο οι εξετάσεις τετραμήνων, με γραπτές εξετάσεις, με ποσοστό κάθε βαθμού τετράμηνης γραπτής εξέτασης 50 – 50 και συνολικό ποσοστό και των δύο τετράμηνων εξετάσεων 40% στον τελικό βαθμό.

Προτείνεται οι εξετάσεις τετραμήνων για το Λύκειο να είναι ενιαίες, με κοινό εξεταστικό δοκίμιο, το οποίο θα ετοιμάζεται κεντρικά. Είναι αναγκαία η περιγραφική ανάλυση των ασκήσεων-ερωτήσεων, με τρόπο που αυτή να μπορεί να δώσει ανατροφοδότηση στο σχολείο και στον/στη διδάσκοντα/διδάσκουσα, όπως, επίσης, και ενίσχυση των προσπαθειών των μαθητών/μαθητριών, ιδιαίτερα μετά τις εξετάσεις του α΄ τετραμήνου.

Ως προϋπόθεση της γραπτής τελικής αξιολόγησης για τη Μέση Εκπαίδευση τίθεται η δημιουργία τράπεζας υλικού αυθεντικής αξιολόγησης, η οποία δεν θα στηρίζεται στην αποστήθιση δοσμένου υλικού, εφόσον, βέβαια, ανάλογη είναι και η διδασκαλία.

Η γραπτή εξέταση των τετραμήνων ενδείκνυται να έχει και διαγνωστικό/διαμορφωτικό χαρακτήρα, με την έννοια ότι παρέχει πληροφορίες για αρχική ουσιαστικά αποτίμηση των αναγκών των μαθητών/μαθητριών και ανατροφοδότηση και ενίσχυση στη συνέχεια.

Οι Κανονισμοί για τα τετράμηνα προνοούν για Ενισχυτική Διδασκαλία, διάρκειας 5 εργάσιμων ημερών, κατά την τελευταία εβδομάδα του Α΄ Τετραμήνου. Η έννοια της ενισχυτικής/υποστηρικτικής διδασκαλίας δεν αφορά ορισμένους/ες μαθητές/μαθήτριες, αλλά τη διαφοροποιημένη διδασκαλία από τον/την εκπαιδευτικό στο σύνολο των μαθητών/μαθητριών της τάξης, βάσει των αποτελεσμάτων των εξετάσεων πρώτου τετραμήνου και των αναγκών που έχουν διαφανεί, είτε για κάλυψη ελλείψεων είτε για περαιτέρω ενίσχυση.

Η συγκριτική αξιολόγηση σε μαθήματα όπως η Μουσική, η Φυσική Αγωγή, η Τέχνη γίνεται με αναφορά στους Δείκτες Επιτυχίας-προσδοκώμενη ανάπτυξη Γνώσεων, Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων και στη βάση της καταγραφείσας προόδου των μαθητών/μαθητριών, με βάση τα ΑΔΕΠ. Η μορφή της εξέτασης γνωστοποιείται από την αρχή της σχολικής χρονιάς στους/στις μαθητές/μαθήτριες.

Προτείνεται, επίσης, στο Δελτίο Επίδοσης και στο Απολυτήριο να μην υπολογίζεται και να μην αναγράφεται ο μέσος όρος βαθμολογίας, όπως γίνεται σήμερα, λόγω του ότι συνυπολογίζονται ανόμοια δεδομένα, για την εξαγωγή πλασματικού συνολικού βαθμού. Ο βαθμός αυτός δεν μπορεί να απεικονίσει την πραγματική επίδοση, εφόσον ανόμοια μαθήματα, με διαφορετικές ώρες διδασκαλίας, συνυπολογίζονται.

8. ΑΡΧΙΚΗ – ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Καθιερώνεται η διεξαγωγή διαγνωστικής εξέτασης στην Α΄ Γυμνασίου, κατά τη μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο στα Μαθηματικά και τα Ελληνικά, όπως και διεξαγωγή διαγνωστικής εξέτασης στην Α΄ Λυκείου και Τεχνικών Σχολών, κατά τη μετάβαση από το Γυμνάσιο στο Λύκειο. Με την ολοκλήρωση των γυμνασιακών σπουδών, συστήνεται ο/η μαθητής/μαθήτρια να εξετάζεται με διαγνωστικό δοκίμιο στα κύρια μαθήματα της Ομάδας

Προσανατολισμού και του Κλάδου Σπουδών που έχει επιλέξει για το Λύκειο και την Τεχνική Σχολή, αντίστοιχα.

Η περιγραφική ανάλυση του δοκιμίου διαγνωστικής εξέτασης και η σύνδεσή του με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, επιτρέπει τον προγραμματισμό θεραπευτικής εργασίας και διαφοροποιημένης κατ' οίκον εργασίας, ούτως ώστε να ικανοποιηθούν βασικές ανάγκες- προαπαιτούμενη γνώση για τη φοίτηση στην επόμενη βαθμίδα.

Στόχος, επομένως, της πιο πάνω διαγνωστικής εξέτασης δεν είναι η κατάταξη των μαθητών/μαθητριών σε μαθησιακά επίπεδα, αλλά η βοήθεια προς τους/ τις εκπαιδευτικούς να προσδιορίσουν τις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών διερευνώντας, εάν και σε ποιον βαθμό αυτοί διαθέτουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες, σε σχέση με τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας (Γνώσεις, Δεξιότητες και Ικανότητες) και να επισημάνουν δυνατά και αδύνατα στοιχεία της επίδοσης των μαθητών/μαθητριών τους, ώστε ανάλογα να προσαρμόσουν την προετοιμασία και την οργάνωση της διδασκαλίας τους κατά τη διάρκεια του έτους.

Η αρχική εξέταση, επομένως, έχει ιδιαίτερο ανατροφοδοτικό χαρακτήρα και αναφέρεται σε ό,τι αναμένεται να έχουν κατακτήσει οι μαθητές/μαθήτριες, πριν την έναρξη φοίτησης στην επόμενη βαθμίδα.

9. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση είναι προϋπόθεση αποτελεσματικής εφαρμογής του προτεινόμενου συστήματος αξιολόγησης.

Η επιμόρφωση δεν αναφέρεται σε απλή ενημέρωση αλλά σε εργαστήρια και κοινότητες μάθησης σε σχολική βάση, σε δίκτυα σχολείων και στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με ειδικά σεμινάρια-εργαστήρια αλλά και στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Ανάπτυξης του/της Εκπαιδευτικού. Εξ αποστάσεως προγράμματα επιμόρφωσης και ενίσχυσης του/της εκπαιδευτικού με ασύγχρονη επικοινωνία θα πρέπει, επίσης, σταδιακά, να αναπτυχθούν, μια και ο παιδαγωγικός χαρακτήρας όλων των παραμέτρων του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης θα χρειάζεται συνεχή υποστήριξη, τόσο προς τους/τις νεοεισερχόμενους/ες στο σύστημα όσο και στους/στις ήδη εντός του συστήματος εκπαιδευτικούς, για την ανταλλαγή και αποτίμηση καλών πρακτικών, τόσο στην ίδια τη βαθμίδα εκπαίδευσης όσο και μεταξύ βαθμίδων.

Η ανάγκη για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν προϋποθέτει και την καθυστέρηση εισαγωγής του ΕΣΑ, εφόσον είναι αποτελεσματικότερη η σταδιακή εφαρμογή της αλλαγής. Επομένως, και η επιμόρφωση πρέπει να προγραμματιστεί σε Στάδια Ανάπτυξης: π.χ. - Βασική Επιμόρφωση και Εξοικείωση με τα Εργαλεία Διαμορφωτικής Αξιολόγησης και την Προφορική Αξιολόγηση του/της Μαθητή/Μαθήτριας, - Αυθεντική Μάθηση και Αξιολόγηση

– Καταρτισμός Τράπεζας Υλικού, Εξεταστικών Δοκιμίων και Ετοιμασία Οδηγού Διόρθωσης- Διαφοροποίηση και Διαφοροποιημένη κατ' Οίκον εργασία- Αποτίμηση πρακτικών και προβλημάτων και Ανατροφοδότηση εκπαιδευτικών και του Ενιαίου Σχεδίου Αξιολόγησης.

10. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το Ενιαίο Σύστημα Αξιολόγησης εφαρμόζεται σταδιακά και ταυτόχρονα με την επιμόρφωση του/της εκπαιδευτικού, στα σχετικά θέματα.

Το Πρώτο Στάδιο, Η Βασική Επιμόρφωση και Εξοικείωση με τα Εργαλεία Διαμορφωτικής Αξιολόγησης και την Προφορική Αξιολόγηση του/της Μαθητή/ Μαθήτριας, είναι καλό να προγραμματιστεί και να ολοκληρωθεί ως Πρώτο Στάδιο από τον προσεχή Φεβρουάριο μέχρι και τον Μάιο.

Είναι αυτονόητο συνεπακόλουθο ότι αναβαθμίζεται ο ρόλος των εκπαιδευτικών, του/της διευθυντή/διευθύντριας, του/της συντονιστή/συντονίστριας, του/της παιδαγωγικού συμβούλου, του/της επιθεωρητή/επιθεωρήτριας, όπως και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τη σταδιακή και αποτελεσματική εφαρμογή του νέου ενιαίου συστήματος αξιολόγησης.

11. ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Η ψηφιακή πλατφόρμα υποστήριξης τόσο για τη διαμορφωτική όσο και για την τελική αξιολόγηση μπορεί να αναπτύσσεται παράλληλα με τη σταδιακή εισαγωγή του ΕΣΑ, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι χωρίς αυτή δεν μπορούν να εφαρμοστούν η διαμορφωτική, συγκριτική και αρχική διαγνωστική αξιολόγηση, όπως προτείνεται στην Έκθεση. Πρέπει να σημειωθεί ότι από εκπαιδευτικούς έχει εκφραστεί και η θέση ότι η πλατφόρμα και οι απαιτήσεις της είναι δυνατό να επιφορτίσουν με επιπρόσθετο άγχος παρακολούθησής της και συμπλήρωσης εντύπων σε σύγκριση με τις δικές τους περιγραφικές σημειώσεις για το ΑΔΕΠ.

Επομένως, προτείνεται είτε η παράλληλη με την εισαγωγή του ΕΣΑ δημιουργία συγκεκριμένης ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία μπορεί να λειτουργήσει στο πλαίσιο της ανάπτυξης και λειτουργίας Ηλεκτρονικού Συστήματος Διαχείρισης (School Management System) είτε η ανάπτυξη ενός πρότυπου φιλικού ηλεκτρονικού αρχείου, το οποίο μπορεί να προσαρμόζεται και να χρησιμοποιείται από τους/τις εκπαιδευτικούς.

Η χρήση ηλεκτρονικού αρχείου δεν είναι υποχρεωτική.

12. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΑΔΕΠ ΚΑΙ ΣΕΠ

Η εμπλοκή των Λειτουργών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης είναι αναγκαία για την επεξεργασία ΑΔΕΠ και ΣΕΠ που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τα προγράμματα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Το θέμα χρήζει ιδιαίτερης προσοχής και θα πρέπει να λάβει υπόψη διαφορετικές παραμέτρους και ανάγκες ανάπτυξης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι τομείς ανάπτυξης που αναπτύχθηκαν στην έκθεση αυτή δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Η Έκθεση για την αξιολόγηση των μαθητριών/μαθητών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης θα πρέπει να στηριχτεί στην παρούσα Έκθεση και να προτείνει, με βάση τις αδυναμίες του παρόντος συστήματος, τις αναγκαίες διαφοροποιήσεις.

13. ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Επιτροπή εισηγείται να επανεξεταστούν τα Προγράμματα Ενίσχυσης των Μαθητών/Μαθητριών και οι προϋποθέσεις ένταξης των μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στις τάξεις, δεδομένου ότι οι σημερινές πρακτικές δεν έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές, όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα στην επίδοση των μαθητών/μαθητριών. Η αυτόματη ένταξή τους στο προτεινόμενο σύστημα αξιολόγησης, όταν δεν κατέχουν τη γλώσσα διδασκαλίας ή όταν χαρακτηρίζονται ως αναλφάβητοι, τους στερεί το δικαίωμα της εκπαίδευσης, ενώ φοιτούν στα σχολεία.

14. ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Για την εισαγωγή του ΕΣΑ είναι απαραίτητη η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης Εισαγωγής του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης (ΕΠΕΕΣΑ), με αντιπροσώπους (π.χ. μάχιμων εκπαιδευτικών, επιθεωρητών/ επιθεωρητριών, διευθυντών/διευθυντριών) όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και με εκπρόσωπο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να επιλαμβάνεται όλων των θεμάτων εφαρμογής του προτεινόμενου Σχεδίου Αξιολόγησης και να υποβάλλει εισηγήσεις για τη σταδιακή εφαρμογή του, τη βελτίωση και ανατροφοδότηση, όπου χρειάζεται. Επίσης, συνεργάζεται με τους/τις επιθεωρητές/επιθεωρήτριες και διευθύντριες/διευθυντές και όλους όσοι είναι υπεύθυνοι για τη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την τράπεζα υλικού.

Είναι αυτονόητο ότι η επιμόρφωση δεν ταυτίζεται με την ενημέρωση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (ΔΕ)

Επίπεδο επίτευξης ΔΕ	Κατανόηση	Ακρίβεια	Αυτονομία	Χρήση/Εφαρμογή
* (Μη ικανοποιητική επίτευξη)	Αδυναμία κατανόησης των εννοιών που περιλαμβάνει ο ΔΕ. Σοβαρές ελλείψεις στην κατάρκτηση της σχετικής γνώσης/στάσης/δεξιότητας. Δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει ό,τι έχει μάθει και δεν μπορεί να το αναπτύξει περαιτέρω.	Λανθασμένα αποτελέσματα, πολλά λάθη που προκαλούνται από έλλειψη κατανόησης.	Εξαρτάται πολύ από τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας.	Αδυνατεί να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις/στάσεις/δεξιότητες που περιλαμβάνει ο ΔΕ σε ένα γενικό πεδίο ή σε μια απλουστευμένη κατάσταση.
** (Μερική επίτευξη)	Μερική κατανόηση. Κενά στην κατάρκτηση της σχετικής γνώσης/στάσης/δεξιότητας. Αυτά πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω με ανάλογη εξάσκηση σε σχετικές δραστηριότητες.	Αρκετά λάθη, που συχνά οφείλονται στην έλλειψη κατανόησης.	Συνήθως εργάζεται υπό την καθοδήγηση του/της δασκάλου/ας ή άλλων συμμαθητών/τριών.	Ικανός/ή να χρησιμοποιήσει περιορισμένα τις σχετικές γνώσεις/στάσεις/δεξιότητες σε απλές ή τρέχουσες καταστάσεις.
*** (Επαρκής επίτευξη)	Καλή κατανόηση. Μερικά κενά παραμένουν. Υπάρχει περιθώριο προόδου στην κατάρκτηση του περιεχομένου του ΔΕ.	Σπάνια λάθη που προκαλούνται από παρανόηση.	Εργάζεται σχεδόν με αυτόνομο τρόπο. Μερικές φορές χρειάζεται ενθάρρυνση.	Δείχνει αυτοπεποίθηση στην εφαρμογή των σχετικών γνώσεων/στάσεων/δεξιοτήτων. Χρήση των στρατηγικών που μαθαίνει.
**** (Πλήρης επίτευξη)	Εξαιρετική κατανόηση. Υψηλό επίπεδο απόκτησης του περιεχομένου του ΔΕ. Είναι σε θέση να εξηγήσει το θέμα και στους/στις άλλους/ες.	Σωστά αποτελέσματα. Σπάνια λάθη.	Εργάζεται με αυτονομία, δείχνοντας αυτοπεποίθηση.	Εφαρμόζει αυτά που έμαθε σε διαφορετικές καταστάσεις Είναι σε θέση να δημιουργεί προσωπικές στρατηγικές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ/ΥΠΟΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ
ΑΝΑΛΥΣΗΣ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Μ.Σ.Κ. ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ/ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ
(Μαθησιακών, Συναισθηματικών, Κοινωνικών)

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ Ο μαθητής / Η μαθήτρια...	Συχνότητα εμφάνισης: **** Τις περισσότερες φορές *** Συχνά ** Μερικές φορές * Σπάνια				
Συγκεντρώνεται στο μάθημα					
Είναι προσεκτικός/ή					
Είναι συγκεντρωμένος/η					
Ανταποκρίνεται στις οδηγίες					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία μάθησης					
Ρωτά και απαντά σε ερωτήσεις					
Παρουσιάζει περιέργεια και εξερευνά					
Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δράση					
Δραστηριοποιείται ενεργά στο μάθημα					
Εργάζεται αυτόνομα στο επίπεδο της ηλικίας του/της					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Επιμένει, όταν η εργασία είναι δύσκολη					
Προσπαθεί με επιμονή για να φέρει σε πέρας αυτό που αναλαμβάνει ή του/της ανατίθεται					
Αναζητά νέες πληροφορίες και λύσεις					
Ζητά βοήθεια όταν δεν μπορεί να ανταποκριθεί					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					

Προσπαθεί να βελτιώνεται συνεχώς					
Ενδιαφέρεται για την πρόοδό του/της					
Αναγνωρίζει τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες του/της					
Επιδιώκει τη συνεχή βελτίωση					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Πραγματοποιεί προσεγμένες εργασίες					
Πραγματοποιεί έγκαιρα τις εργασίες του/της					
Παραδίδει εργασίες που τις διακρίνει η ιδιαίτερη φροντίδα και επιμέλεια					
Παραδίδει εργασίες που τις διακρίνει η δημιουργικότητα					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Παρουσιάζει δεξιότητες κριτικής σκέψης					
Αναπτύσσει επιχειρήματα για να υποστηρίξει μια θέση					
Παρουσιάζει ετοιμότητα να απαντήσει σε αντίθετα επιχειρήματα					
Εξάγει συμπεράσματα στη βάση ανάλυσης και σύνθεσης δεδομένων					
Αξιολογεί στη βάση κριτηρίων					
Καταθέτει εναλλακτικές προτάσεις, ιδέες, λύσεις, τρόπους δράσης κ.λπ.					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Παρουσιάζει μεταγνωστικές δεξιότητες					
Δείχνει να γνωρίζει τι γνωρίζει, τι δεν γνωρίζει και τι πρέπει να μάθει (αυτορρύθμιση της γνώσης)					
Ελέγχει και επαναφέρει την προαπαιτούμενη γνώση που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε δεδομένη κατάσταση					
Μεταφέρει και εφαρμόζει τη γνώση σε νέες καταστάσεις					
Δείχνει θετική στάση απέναντι στον εαυτό ως μανθάνοντα και στις ικανότητές του					
Αυτοαξιολογείται					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ Ο μαθητής / Η μαθήτρια...	Συχνότητα εμφάνισης: **** Τις περισσότερες φορές *** Συχνά ** Μερικές φορές * Σπάνια				
Δείχνει να του/της αρέσει το σχολείο					
Αισθάνεται άνετα στην τάξη/σχολείο.					
Συμμετέχει πρόθυμα σε δραστηριότητες.					
Προσαρμόζεται στο σχολικό περιβάλλον.					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Εκφράζει και ελέγχει τα συναισθήματά του/της					
Μοιράζεται με άλλους/άλλες συναισθήματα					
Αναγνωρίζει συναισθήματα σε ιστορίες και περιστατικά					
Συζητά ό,τι τον/την ενοχλεί					
Μοιράζεται με άλλους ό,τι τον/την κάνει να χαίρεται ή να ανησυχεί					
Διαχειρίζεται τα συναισθήματά του/της διατηρώντας πάντα τον αυτοέλεγχό του/της					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Διαθέτει αυτοπεποίθηση					
Δεν τα βάζει εύκολα κάτω					
Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και ρίσκα					
Αναλαμβάνει ηγετικούς/πρωταγωνιστικούς ρόλους					
Έχει το θάρρος της γνώμης του/της					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					

Παρουσιάζει δεξιότητες ενσυναίσθησης					
Δείχνει να καταλαβαίνει τι νιώθει ο άλλος/η και γιατί					
Βοηθά κάποιον/α να ξεπεράσει τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται					
Συνειδητοποιεί τα συναισθήματα των άλλων και τι τα προκαλεί					
Μπαίνει στη θέση του άλλου					
Προκαλεί θετικά συναισθήματα στους άλλους					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Διαθέτει αυτοεκτίμηση					
Παρουσιάζει την εικόνα αυτού που γνωρίζει ότι μπορεί να επιτύχει					
Εκφράζει θετικές σκέψεις					
Επιμένει στην ολοκλήρωση αυτού που αναλαμβάνει					
Εκφράζεται ελεύθερα και χωρίς να «ντρέπεται»					
Δείχνει να κατανοεί τα όρια της συμπεριφοράς του/της					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ Ο μαθητής / Η μαθήτρια...	Συχνότητα εμφάνισης: **** Τις περισσότερες φορές *** Συχνά ** Μερικές φορές * Σπάνια				
Σέβεται τους κανόνες της τάξης					
Εφαρμόζει τον συμφωνημένο κώδικα συμπεριφοράς της τάξης					
Δείχνει αυτοπειθαρχία					
Ελέγχει τη συμπεριφορά του/της					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					

Σέβεται τους κανόνες του σχολείου					
Εφαρμόζει τον κώδικα συμπεριφοράς του σχολείου					
Επιδεικνύει αυτοπειθαρχία στα διαλείμματα και τις κοινές εκδηλώσεις και δραστηριότητες του σχολείου					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Επικοινωνεί και συνεργάζεται με τους άλλους					
Μοιράζεται σκέψεις και ιδέες με άλλους					
Δημιουργεί ευχάριστο κλίμα στην επικοινωνία του/της					
Συμβάλλει στην επιτυχία των στόχων της ομάδας και της τάξης					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Σέβεται τους άλλους					
Συμπεριφέρεται με ευγένεια					
Εκφράζεται με θετικά λόγια για τους άλλους					
Σέβεται τη διαφορετικότητα και τα δικαιώματα των άλλων					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					
Συμβάλλει εποικοδομητικά στην επίλυση διαφορών					
Διαπραγματεύεται προσπαθώντας να βρει λύσεις και συμβιβασμούς σε προβλήματα και διαφορές					
Προτείνει λύσεις στο πρόβλημα που να μετριάζουν τα αρνητικά συναισθήματα που αυτό δημιουργεί					
Αποφεύγει τη δημιουργία κλίματος νικητή-ηττημένου					
Συνεισφέρει εποικοδομητικά στην επίλυση συγκρούσεων					
Παρατηρήσεις - Σχόλια:					

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Όνομα μαθητή/μαθήτριας:

Ενδεικτικός Πίνακας

Α. ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ: 1, 2, 3, 4, 5 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Σύγκριση, Συσχέτιση και Κατηγοριοποίηση αντικειμένων, ιδεών θεωριών και επιχειρημάτων	
Ανάπτυξη επιχειρημάτων για υποστήριξη μιας θέσης	
Ετοιμότητα για απάντηση σε αντίθετα επιχειρήματα	
Παραγωγή και εφαρμογή κριτηρίων για αξιολόγηση	
Ικανότητα συναγωγής συμπερασμάτων	
Ανάλυση και σύνθεση δεδομένων	
Κωδικοποίηση Κατανόησης (παραγωγή αναλογιών, μοντέλων, ορισμών, ταξινομιών, εννοιογραμμμάτων, διαγραμμμάτων)	
Δημιουργία υποθέσεων και προβλέψεων με βάση δεδομένα	
Παραγωγή εναλλακτικών προτάσεων και λήψη απόφασης	
Έλεγχος και Ερμηνεία δεδομένων	

Β. ΜΑΘΑΙΝΩ ΠΩΣ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΩ (Μεταγνωστικές δεξιότητες)	
Προγραμματισμός σχεδίου δράσης/ βημάτων/σταδίων/στρατηγικής για επίλυση προβλήματος/επεξεργασία θέματος	
Αυτοαξιολόγηση της μάθησης και των διαδικασιών	
Έλεγχος και επαναφορά της προαπαιτούμενης γνώσης που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σε δεδομένη κατάσταση	
Αυτοέλεγχος- Υποβολή ερωτήσεων Πριν, Κατά, Μετά την επίλυση/επεξεργασία του θέματος που βοηθούν στην οργάνωση, διαδικασία και αξιολόγηση της εργασίας	

Γ. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ	
<p>Ροή ιδεών</p> <p>Ικανότητα για εύκολη και γρήγορη ανάκληση, παραγωγή και χρησιμοποίηση πληροφοριών, ιδεών, διαδικασιών</p>	
<p>Πρωτοτυπία</p> <p>Ικανότητα ανάπτυξης μοναδικών και ασυνήθιστων ιδεών, λύσεων, σχέσεων, μοντέλων, θεωριών</p>	
<p>Καινοτομία</p> <p>Χρησιμοποίηση του παλιού, αξιολόγηση των αδυναμιών του και των νέων αναγκών, για ανάπτυξη του καινούργιου</p>	
<p>Ανάπτυξη σχεδίου δράσης</p> <p>Βήματα και υλικά για επίτευξη του στόχου και ικανότητα παραγωγής κριτηρίων για την αξιολόγηση της διαδικασίας και του αποτελέσματος</p>	

Δ. ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
ΕΚΦΡΑΣΗ/ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ, ΑΓΧΟΥΣ ΚΑΙ ΘΥΜΟΥ	
ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ	
ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ	

Ε. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	
ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ .....

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ: .....

Μαθητής/τρια: ..... Ημερομηνία Γέννησης: ..... Τάξη:.....

Δάσκαλος/α Τάξης: .....

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ/ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ	Α΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Β΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Παρατηρήσεις-Σχόλια
Συγκεντρώνεται στο μάθημα			
Συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία μάθησης			
Επιμένει όταν η εργασία είναι δύσκολη			
Προσπαθεί να βελτιώνεται συνεχώς			
Πραγματοποιεί προσεγμένες εργασίες			
Παρουσιάζει δεξιότητες κριτικής σκέψης			
Παρουσιάζει μεταγνωστικές δεξιότητες			
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ/ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ	Α΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Β΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Παρατηρήσεις-Σχόλια
Δείχνει να του/της αρέσει το σχολείο			
Εκφράζει και ελέγχει τα συναισθήματά του/της			
Διαθέτει αυτοπεποίθηση			
Παρουσιάζει δεξιότητες ενσυναίσθησης			
Διαθέτει αυτοεκτίμηση			
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ/ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ	Α΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Β΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Παρατηρήσεις-Σχόλια
Σέβεται τους κανόνες της τάξης			
Σέβεται τους κανόνες του σχολείου			
Επικοινωνεί και συνεργάζεται με τους άλλους			
Σέβεται τους άλλους			
Συμβάλλει εποικοδομητικά στην επίλυση διαφορών			

**** Τις περισσότερες φορές

*** Συχνά

** Μερικές φορές

* Σπάνια

Περιοχή μάθησης	Επίπεδο μάθησης		Δυνατά σημεία του παιδιού	Περιοχές ανάπτυξης
	Α΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Β΄ ΤΕΤΡΑΜ.		
Ελληνικά				
Κατανόηση προφορικού λόγου				
Παραγωγή προφορικού λόγου				
Κατανόηση γραπτού λόγου				
Παραγωγή γραπτού λόγου				
Μαθηματικά				
Αριθμοί και πράξεις				
Μέτρηση				
Γεωμετρία				
Άλγεβρα				
Στατιστική και πιθανότητες				
Αγωγή Ζωής				
Αγωγή υγείας				
Περιβαλλοντική εκπαίδευση				
Ιστορία				
Γνώση περιεχομένου				
Ιστορική σκέψη				
Φυσικές Επιστήμες				

- **** Οι Δείκτες Επιτυχίας έχουν επιτευχθεί πλήρως
- *** Οι Δείκτες Επιτυχίας έχουν επιτευχθεί επαρκώς
- ** Οι Δείκτες Επιτυχίας έχουν επιτευχθεί μερικώς
- * Οι Δείκτες Επιτυχίας δεν έχουν επιτευχθεί ικανοποιητικά

Περιοχή μάθησης	Επίπεδο μάθησης		Δυνατά σημεία του παιδιού	Περιοχές ανάπτυξης
	Α΄ ΤΕΤΡΑΜ.	Β΄ ΤΕΤΡΑΜ.		
Φυσική Αγωγή				
Μουσική				
Εικαστικές Τέχνες				
Θρησκευτικά				
Γεωγραφία				
Αγγλικά				

**** Οι Δείκτες Επιτυχίας έχουν επιτευχθεί πλήρως

*** Οι Δείκτες Επιτυχίας έχουν επιτευχθεί επαρκώς

** Οι Δείκτες Επιτυχίας έχουν επιτευχθεί μερικώς

* Οι Δείκτες Επιτυχίας δεν έχουν επιτευχθεί ικανοποιητικά

ΑΠΟΥΣΙΕΣ	Δικαιολογημένες: ..... μέρες	Αδικαιολόγητες: ..... μέρες
Ο/Η μαθητής/μαθήτρια προάγεται/δεν προάγεται στην επόμενη τάξη		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:		
ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ	Δάσκαλος/α τάξης	Διευθυντής/ντρια
		Γονείς/Κηδεμόνες

Ενδεικτικός ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΔΕΠ- Κατάλογος ΣΤ΄ τάξης
(Ανάλογος Πίνακας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλες τις τάξεις και βαθμίδες)

Μάθημα: Ελληνικά

Περίοδος: Οκτώβριος - Νοέμβριος

Αριθμός	Όνομα	Προφορικός λόγος	Γραπτός Λόγος	Ανάγνωση-Κατανόηση
1	Μαρία Οικονόμου	Ασύνδετες μικρές προτάσεις, Δυσκολία υποστήριξης θέσης	Σημασία και Χρήση συνδέσμων, δυσκολία αιτιολόγησης, στο διότι...	Δυσκολία σύνθεσης απάντησης από διαφορετικά σημεία του κειμένου
2				
3				
4				
5				
6	Κώστας Ιωάννου	*Δυσκολία να επικεντρωθεί στην ουσία του θέματος. Ελλιπής προφορικός λόγος για υποστήριξη θέσης.		Δυσκολία σύνθεσης απάντησης από διαφορετικά σημεία του κειμένου
7				
8				
9	Ανδρέας Ανδρέου			Δυσκολία σύνθεσης απάντησης από διαφορετικά σημεία του κειμένου
10				
11				
12	Κυριακή Ματθαίου	**Δυσκολία στην υποστήριξη θέσης		

Προτεινόμενη Παρέμβαση

*Άσκηση σε γραπτό κείμενο- σημειώσεις και προφορική παρουσίασή του

** Καταγραφή αιτιολογήσεων (διότι), σε σημεία, για συγκεκριμένα θέματα που προκύπτουν από τα κείμενα (αιτιολόγηση πράξης) και προφορική παρουσίασή τους

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟ1

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ/ΥΠΟΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ

ΑΝΑΛΥΣΗΣ/ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Τομέων Ανάπτυξης, Γλώσσας και Μαθηματικών

Προσωπική και Κοινωνική Συνειδητοποίηση- Συναισθηματική Ενδυνάμωση	
Ταυτότητες	Το παιδί αναγνωρίζει τις πολλαπλές του ταυτότητες και πώς αυτές προκύπτουν μέσα από τις σχέσεις
Αυτοαντίληψη, ανεξαρτησία και αυτοπεποίθηση	Το παιδί αναγνωρίζει τις δυνατότητές του, έχει επίγνωση των γνώσεών του, αναπτύσσει θετική αυτοεικόνα και αυτοπεποίθηση
Στάση μάθησης	Το παιδί δείχνει ενδιαφέρον σε νέες εμπειρίες και γνώσεις, παίρνει ρίσκα.
Κοινωνική γνώση, κοινωνικές δεξιότητες και κοινωνική ταυτότητα	Το παιδί δημιουργεί θετικές σχέσεις με παιδιά και ενήλικες, αναπτύσσει ικανότητες εισδοχής και αποχώρησης από μια ομάδα, βοηθά τα άλλα παιδιά, αλληλεπιδρά και επικοινωνεί με τα άλλα παιδιά, συνεργάζεται και λειτουργεί αρμονικά στην ομάδα, αναπτύσσει φιλίες
Σεβασμός στους άλλους και τη διαφορετικότητα	Το παιδί αναγνωρίζει και σέβεται τις ανάγκες των άλλων, αναγνωρίζει την ισότητα, αναπτύσσει αυξανόμενο ενδιαφέρον για τον κόσμο γύρω του.
Σεβασμός στους κανόνες	Το παιδί εισηγείται, γνωρίζει, τηρεί κανόνες και αναγνωρίζει τις επιπτώσεις της δικής του συμπεριφοράς και της συμπεριφοράς των άλλων
Αναγνώριση και έκφραση συναισθημάτων	Το παιδί αναγνωρίζει, ονομάζει και εκφράζει τα συναισθήματά του.
Διαθέτει ενσυναίσθηση	Το παιδί είναι ευαίσθητοποιημένο και ανταποκρίνεται θετικά απέναντι στα συναισθήματα και τις ανάγκες των άλλων..

Κινητικές ικανότητες	
Χρήση, συντονισμός και έλεγχος μεγάλων μυών	Το παιδί αναγνωρίζει τα διάφορα μέρη του σώματος και πώς αυτά κινούνται, κινείται με συγκεκριμένο στόχο και συντονισμό, εκτελεί δεξιότητες μετακίνησης, σταθεροποίησης, ισορροπίας, χειρίζεται ορθά το σώμα του και συσχετίζει βασικές κινήσεις με ρυθμό ή μουσική
Χρήση, συντονισμός και έλεγχος μικρών μυών	Το παιδί συντονίζει χέρι-μάτι, χειρίζεται μικρά εργαλεία, χρησιμοποιεί τα λεπτά άκρα με δύναμη, ευελιξία και επιδεξιότητα
Προσωπική υγεία και ασφάλεια	Το παιδί αναπτύσσει σωστές διατροφικές συνήθειες και δεξιότητες προσωπικής υγιεινής, γνωρίζει τη σχέση άσκησης και υγείας και εντοπίζει συμπεριφορές που προάγουν ευεξία.

Νοητική Ενδυνάμωση	
Εννοιολογική κατανόηση και δόμηση εαναπαραστάσεων	Το παιδί αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του, συλλέγει πληροφορίες, πειραματίζεται, επικαλείται και χρησιμοποιεί έννοιες στην επίλυση προβλημάτων, δημιουργεί και περιγράφει συμβολικές και αφαιρετικές αναπαραστάσεις
Ανάπτυξη δεξιοτήτων	Το παιδί παρατηρεί, συγκρίνει, ταξινομεί αντικείμενα και καταστάσεις, επιχειρηματολογεί και ιεραρχεί ιδέες
Λύση προβλήματος	Το παιδί εμπλέκεται σε δοκιμή και πειραματισμό, διατυπώνει γενικεύσεις, αξιολογεί και αναθεωρεί στρατηγικές, διατυπώνει προβλήματα, χρησιμοποιεί λογικό συλλογισμό, εφαρμόζει και αναγνωρίζει τη λύση προβλήματος ως διαδικασία προς απάντηση ερωτημάτων.
Δημιουργικότητα και δημιουργική σκέψη	Το παιδί εκφράζει τη σκέψη του με πολλαπλούς τρόπους, σχεδιάζει και δημιουργεί νέες ιδέες/ απόψεις/ αντικείμενα, παρουσιάζει ευχέρεια, ευελιξία, πρωτοτυπία σκέψης και επεξεργάζεται ιδέες.
Προσποίηση	Το παιδί μιμείται πράξει και χρησιμοποιεί αντικείμενα για να δώσει νόημα στο παιχνίδι του, εμπλέκεται σε συμβολική αναπαράσταση αντικειμένων, προσώπων, καταστάσεων, χρησιμοποιεί προσοχή και συγκέντρωση.
Κρίση και κριτική σκέψη	Το παιδί συγκρίνει πληροφορίες και διαμορφώνει άποψη, οργανώνει και εκφράζει τη σκέψη του, εξηγεί και τεκμηριώνει αποφάσεις.
Μεταγνώση	Το παιδί αναστοχάζεται και αναθεωρεί προσωπικές απόψεις και συσχετίζει γνώσεις και εμπειρίες με νέες καταστάσεις.

Γλώσσα	
Ακρόαση	Το παιδί να διακρίνει διαφορετικά είδη προφορικού λόγου
Ομιλία	Το παιδί να παράγει προφορικά κείμενα διαφορετικών ειδών (οδηγίες, αφήγηση, επιχειρηματολογία)
Ανάγνωση-Κατανόηση	Το παιδί να αναγνωρίζει και να αξιοποιεί συμβάσεις του γραπτού λόγου Το παιδί να χρησιμοποιεί κείμενα διαφορετικών ειδών
Γραφή και Γραπτή Έκφραση	Το παιδί να παράγει – ομαδικά, αυτόνομα ή μέσω αντιγραφής- κείμενα διαφορετικών ειδών

Μαθηματικά	
Αριθμοί και Πράξεις	Το παιδί να αναγνωρίζει και να αναπαριστά αριθμητικές ποσότητες
Μέτρηση	Το παιδί να συγκρίνει και να σειροθετεί αντικείμενα με βάση το ύψος, μήκος, μάζα, χωρητικότητα χρησιμοποιώντας άμεση σύγκριση ή και μονάδες μέτρησης Το παιδί να αναγνωρίζει νομίσματα
Άλγεβρα	Το παιδί να αναγνωρίζει, να περιγράφει και να επεκτείνει μοτίβα
Στατιστική- Πιθανότητες	Το παιδί να συλλέγει, οργανώνει, παρουσιάζει και ερμηνεύει δεδομένα Το παιδί να χαρακτηρίζει ένα συμβάν ως βέβαιο/πιθανόν ή αδύνατο να συμβεί

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΕΙΟ:.....	Όνοματεπώνυμο παιδιού: ..... Ημερομηνία Γέννησης: ..... Τμήμα:..... Εκπαιδευτικός Τάξης: .....
------------------------	--

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ 20.... – 20....

Προσωπική και Κοινωνική Συνειδητοποίηση- Συναισθηματική Ενδυνάμωση			
	1 ^ο τετρ.	2 ^ο τετρ.	Παρατηρήσεις-Σχόλια
<i>Ταυτότητες</i>			(Ελεύθερα ή επιλογή από έτοιμο κατάλογο*)
<i>Αυτοαντίληψη, ανεξαρτησία και αυτοπεποίθηση</i>			
<i>Στάση μάθησης</i>			
<i>Κοινωνική γνώση, κοινωνικές δεξιότητες και κοινωνική ταυτότητα</i>			
<i>Σεβασμός στους άλλους και τη διαφορετικότητα</i>			
<i>Σεβασμός στους κανόνες</i>			
<i>Αναγνώριση και έκφραση συναισθημάτων</i>			
<i>Ενσυναίσθηση</i>			

- ++++ Τις περισσότερες φορές
- +++ Συχνά
- ++ Μερικές φορές
- + Σπάνια

Κινητικές Ικανότητες			
	1 ^ο τετρ.	2 ^ο τετρ.	Παρατηρήσεις-Σχόλια
<i>Χρήση, συντονισμός και έλεγχος μεγάλων μυών</i>			(Ελεύθερα ή επιλογή από έτοιμο κατάλογο*)
<i>Χρήση, συντονισμός και έλεγχος μικρών μυών</i>			
<i>Προσωπική υγεία και ασφάλεια</i>			

- ++++ Τις περισσότερες φορές
- +++ Συχνά
- ++ Μερικές φορές
- + Σπάνια

Νοητική Ενδυνάμωση			
	1 ^ο τετρ.	2 ^ο τετρ.	Παρατηρήσεις-Σχόλια
Εννοιολογική κατανόηση και δόμηση αναπαραστάσεων			(Ελεύθερα ή επιλογή από έτοιμο κατάλογο*)
Ανάπτυξη δεξιοτήτων			
Λύση προβλήματος			
Δημιουργικότητα και δημιουργική σκέψη			
Προσποίηση			
Κρίση και κριτική σκέψη			
Μεταγνώση			

++++ Τις περισσότερες φορές

+++ Συχνά

++ Μερικές φορές

+ Σπάνια

Περιοχή μάθησης	Επίπεδο μάθησης		Δυνατά σημεία του παιδιού	Περιοχές ανάπτυξης
	1 ^ο τετρ.	2 ^ο τετρ.		
Γλώσσα				
Προφορική επικοινωνία				
Ομιλία				
Ανάγνωση και κατανόηση				
Γραφή και γραπτή έκφραση				
Μαθηματικά				
Αριθμοί και πράξεις				
Μέτρηση				
Γεωμετρία				
Άλγεβρα				
Στατιστική και πιθανότητες				

++++ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί πλήρως

+++ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί ικανοποιητικά

++ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί μερικώς

+ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί ανεπαρκώς

ΑΠΟΥΣΙΕΣ	Δικαιολογημένες: ..... μέρες	Αδικαιολόγητες: ..... μέρες	
Το παιδί μπορεί/ δεν μπορεί να φοιτήσει στην Α΄ Τάξη του Δημοτικού Σχολείου			
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:			
ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ	Εκπαιδευτικός τάξης	Διευθυντής/ ντρια	Γονείς/Κηδεμόνες